Neumann Tibor

Két levéltárjegyzék 1588-ból

(Ismeretlen középkori oklevelek újkori forrásokban)

Egy ritka véletlen folytán 1588-ban egymástól távoli két káptalan hiteleshelyi jegyzőkönyvébe is beillesztették egy-egy „levéltárjegyzék" szövegét: a nyitrai káptalan jegyzője a Palásthy Benedek gyermekeinek ekkor átadott 57 oklevél tartalmát másolta be az éppen használatban lévő hiteleshelyi kötetbe, míg szepesi kollégája a fiágon kihalt Nagypalugyai Trenka család hetvennél több iratáról készített listával járt el hasonlóképpen. A forrástípus meghatározásánál általam használt idézőjel magyarázata az, hogy a két jegyzék összeállításának célja magától értetődően nem az adott levéltárban való tájékozódás elősegítése volt, hanem a korszakban megszokott módon az iratok átadás-átvételének dokumentálása, jogi biztosíték nyújtása az abban részt vevő feleknek. A két jegyzéket egyedül az azonos irattípus köti össze: részletességük, földrajzi vonatkozásaik, történeti értékük egészen eltérő, mégis fontosnak tartottam együttes közlésüket, mivel kiválóan alkalmasak arra, hogy felhívják a középkor kutatóinak figyelmét e sajátos forrástípus jelentőségére, valamint általánosabb megközelítéssel az újkori hiteleshelyi gyűjteményekben megbúvó középkori „kincsekre".

Az elmúlt másfél évtizedben több, Szlovákiában őrzött hiteleshelyi levéltár közép- és újkori anyagában volt alkalmam forrásfeltárást végezni, aktuális kutatásaim mellett arra is törekedve, hogy felmérjem az ott őrzött ismeretlen középkori forrásanyagot.[1] De mit is jelent pontosan ez a kifejezés? Ha abból indulunk ki, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára az ún. DL-DF adatbázisban teljeskörűen gyűjti az 1526. augusztus 29-ig kelt okleveleket, és a történeti kutatások alapja éppen ez az utolérhetetlen oklevélkataszter,[2] akkor jogos az a felvetés, amely *ismeretlen középkori oklevél*nek tekint minden olyan tételt, ami ebből az adatbázisból hiányzik.[3] Márpedig érthető okokból sok hiányzik: a Diplomatikai Fényképgyűjteményt (DF) megalapozó, 1935-től évtizedeken át zajló iratfényképezések idején a csehszlovákiai levéltárakat felkereső magyar kiküldöttek vagy helyi megbízottak, jóllehet hatalmas és a körülményekhez mérten

[1] Legnagyobbrészt a jegyzőkönyvek anyagaiban végeztem kutatást. Teljes egészében átnéztem a turóci konvent (SNA HMTK Aut. prot.) és a szepesi káptalan (ASB HMSK Aut. prot.) jegyzőkönyveit, a nyitrai káptalanéit 1600-ig bezárólag (nem eredetiben, hanem az SNA-ban elérhető mikrofilmeken). A pozsonyi káptalan jegyzőkönyveit (SNA HMBK Aut. prot.) csak a 16. század közepéig vizsgáltam meg, a leleszi és jászói kötetekben (SNA) pedig csak szúrópróbaszerűen vizsgálódtam. Minden esetben dokumentáltam, lehetőség szerint fényképeztem is a középkori vonatkozásokat. Itt jegyzem meg, hogy Csiba Balázs jelenleg is dolgozik a pozsonyi káptalan újkori jegyzőkönyveiben fennmaradt, Mohács előtti oklevélszövegek, valamint a középkori kötetek közlésén.

[2] Online elérhetősége: https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/ (Letöltés: 2020. aug. 30.).

[3] Horváth, 2004. 3., 4. jegyzet.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 9 2021.01.19. 15:46:01

precíz munkát végeztek, nem tudtak részletekbe menő forrásfeltárást végezni, ebből adódóan rendszerint azokról az iratokról készítettek fényképeket, amelyeket – az adott levéltár rendezettségéhez mérten, akkor meglévő segédleteinek segítségével – könnyen elértek (emiatt az azóta eltelt évtizedek levéltári rendezései során előkerült iratok és az időközben levéltárba kerülő – elsősorban családi – gyűjtemények a DF frissítésekor jelentős bővülést hoznak majd).[4] A hiteleshelyi levéltárakkal kapcsolatban számomra a leginkább szembetűnő tapasztalat az volt, hogy a rendszerint a középkor utolsó évtizedeiben meginduló hiteleshelyi jegyzőkönyv-sorozatok fényképezése különösen hiányos eredménnyel zárult: több, részben vagy egészében Mohács előtti anyagot tartalmazó kötet hiányzik a DL-DF adatbázisból, az ezekben lévő oklevélszövegek, fogalmazványok, bejegyzések száma ezres léptékű.[5] Továbbá, mivel a hiteleshelyi jegyzőkönyveket a 18–19. században gyakran újrakötötték (sokszor eleve kolligátumok voltak), bizony az is előfordult, hogy olykor kisebb-nagyobb összefüggő középkori részeket is egy-egy újkori kötetbe fűztek be.[6]

A másik fontos tapasztalat, ami persze nem ismeretlen a kutatók előtt, hogy az újkori jegyzőkönyvek nagy számban tartalmaznak középkori oklevélátírásokat. Az átnézett kötetek megerősítettek arról, hogy bár a hiteleshelyek előtt bemutatott középkori oklevelek átírását nem minden esetben jegyzőkönyvezték (a gyakorlat időben és jegyzőnként változatos képet mutat), a meglehetősen mechanikus és lélekőrlő munka – a kötetek figyelmes átlapozása – mindig meghozza a maga gyümölcseit. A találatok között persze gyakran előfordul ismert oklevél (különösen az időről időre átírt városkiváltságok szolgáltatnak jó példát erre), de óriási számban találunk ismeretlen darabokat is – az elkülönítés ma már az említett online adatbázis segítségével általában nem ütközik

[4] A DF létrejöttére lásd Borsa, 1982. 8–11.

[5] A pozsonyi káptalan hiteleshelyi levéltárának jegyzőkönyvei (SNA HMBK Aut. prot.) közül az 5. extraseriale (1514–1525) és az 5. kötetek (1525–1539), a nyitrai káptalanéi (ANB HMNK Aut. prot.) közül az 1. kötet (1519–1536) hiányzik a DF gyűjteményéből. (Utóbbi levéltárban nem jártam, a jegyzőkönyveket a Szlovák Nemzeti Levéltár mikrofilmgyűjteményéből használtam. Az 1. kötet a II – B – 254. és II – B – 268. mikrofilmeken érhető el.) A 15–16. század fordulójának bevallásait tartalmazó nyitrai „extraseriale" jegyzőkönyv ugyan megtalálható a DF-ben (DF 278410.), de ismeretlen okokból az oldalak alig felére készült fénykép. A hiányzó oldalak ma is megvannak a kötetben, amint arról a nemrégiben a helyszínen kutató Szabó András Péter meggyőződött. Tájékoztatását ezúton is köszönöm. – Itt jegyzem meg, hogy a köteteket a második világháború előtti magyar kutatás olykor hasznosította, tehát természetesen nem jelen tanulmány szerzője „fedezte fel" ezeket. Pl. a nyitrai I. kötetből Palásthy Pál kiírta a családjára vonatkozó adatokat (Palásthyak II. passim), de Trencsén megye történeti földrajzához Fekete Nagy Antal is felhasználta (Fekete Nagy, 1941. passim). A szlovákiai kutatások azonban alig hasznosítják ezeket, újabban Novák Veronika hivatkozta a korai nyitrai protokollum egy-egy archontológiai adatát: Novák, 2003. 48–55. A hiteleshelyi levéltárak újkori „szálas anyagában" is előfordulnak középkori oklevelek (különösen, ha hiányos/sérült a dátumuk vagy nehezen olvasható, és ezért a 16. századi anyaghoz sorolták), de ezek összegyűjtése általában sokkal nehezebb feladat.

[6] A nyitrai káptalan 1596–1597. évi okleveleket tartalmazó 43. kötetének legvégén, a 249–252. és 263–268. oldalakon 1511–1512-ből származó bevallások találhatók (SNA, Mikrofilmtár II – B – 710.). A szepesi káptalan 1618–1631 közötti XX. kötetében egy tízoldalas részre bukkanhatunk 1502–1503. évi bejegyzésekkel (ASB, HMSK Aut. prot. XX. fol. 402r–406v.). Van olyan oklevél, amelynek eleje a XX. kötet 402v., vége az I. kötet 31r. oldalán található meg, ugyanazon kéz írásával.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 10 2021.01.19. 15:46:01

nehézségekbe.[7] Magától értetődő, hogy az „ismert" szövegek sem értéktelenek, gyakran jobb vagy könnyebben olvasható szöveget biztosítanak, mint a DL-DF-ben már meglévő párjuk, párjaik. Hosszú távon tehát kétségtelenül hasznos lenne, ha az újkori hiteleshelyi protokollumokat egyszer „középkorász" szemmel átnéznénk és a DL-DF adatbázist az így előkerült találatokkal bővítenénk.[8]

Az alább közölt oklevéljegyzékek egyáltalán nem tartoznak a jegyzőkönyvekre jellemző források közé, azokhoz hasonlókat inkább a családi levéltárak tartalmaznak: csupán rövid távú jogi szerepük ellenére a későbbi évszázadok során szerencsére olykor a levéltári jegyzékek között kaptak helyet, és így elkerülték a selejtezést.[9] Közismert, hogy a 20. században elpusztult vagy lappangó levéltári anyagok esetében mennyire fontossá váltak a róluk – zömében a 18–19. században készült – segédletek, *elenchus*ok, amelyek ugyan messze nem pótolják az eredeti forrásokat, de legalább alapadataikat és jó esetben bővebb kivonatukat fenntartják.[10] A Trenka család levéltáráról (vagy annak egy részéről) felvett 1588. évi jegyzék jelentőségét ezekéhez tudom hasonlítani: *a legalább 70, nagyrészt Mohács előtt kelt iratból eredeti formában egy sem maradt korunkra,* és a szövegét is mindössze egynek tartotta fenn egy korabeli egyszerű másolat. Tekintettel Trenka György († 1521) alább röviden bemutatandó kivételes életútjára, amelyből a történeti irodalom egyedül soproni ispánságát (1509–1515) és városkapitányságát (1509–1518) ismeri,[11] a sajnos részletesnek éppen nem mondható, ámde legalább napi keltezéseket tartalmazó jegyzék politikatörténeti szempontból is hiánypótlónak tekinthető. A Palásthy család Hont megyei ágának[12] levéltárdarabja nem köztörténeti szempontból érdekes, és az sem mondható, hogy a gyűjtemény teljesen elkallódott volna: az 1588. évi jegyzékben szereplő legalább 26 középkori oklevélből tíz ma is fellelhető. A forrás inkább arra a nyilvánvaló jelenségre hívja fel a figyelmet, hogy *egy-egy levéltár a 16. század végén még jóval több Mohács előtti iratot tartalmazott*, *mint az újkori iratselejtezések után*.[13]

---

[7] Horváth, 2004. 4.

[8] Az adatbázisban helyenként ma is találunk újkori jegyzőkönyvekből kifotózott oldalakat. Ilyenek pl. a nyitrai II. kötetből a fol. 13r-tól 17v-ig terjedő részen lévő középkori szövegek: DF 278411. Ezek ugyanakkor látszólag nem teljességre törekvő forrásfeltárással kerültek az adatbázisba.

[9] Erre jó példát szolgáltat a Rakovszky család *elenchus*ai közé besorolt, 1583-ban összeállított jegyzék, mely annak igazolására szolgált, hogy mely oklevelek melyik családtaghoz kerültek: SNA, Rod Rakovský, kart. 37., fasc. 78. nr. 2010.

[10] A kérdés összefoglalását példákkal lásd Horváth, 2004. 8.

[11] Kubinyi, 1994. 280., Arch. 1458–1526. 236.

[12] Palásthy oklt. 28.

[13] A fentebb említett, 1583. évi Rakovszky-iratjegyzék például már első pillantásra is számos olyan oklevelet sorol fel, amely ma már nincs meg, vagy nem a Rakovszky-levéltárban található (SNA, Rod Rakovský, kart. 37., fasc. 78. nr. 2010.). Érdemes lenne összevetni az 1730. évi modernebb *elenchus* (uo. nr. 2019.) tartalmával és persze a mai állománnyal.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 11 2021.01.19. 15:46:01

A Palásthy-oklevéljegyzék (1284–1572)

Ezt az 57 darabból álló irategyüttest Palásthy Benedek korponai kapitány helyezte el 1580. évi halála előtt rokonainál a Nyitra megyei Appony várában, és akkor készítették róla az alább közölt jegyzéket, amikor nyolc évvel később az Apponyiak visszaadták azt Benedek gyermekeinek.[14] Nem véletlen, hogy az iratokat átvevő Dabasi Ferenc, Palásthy veje – akinek Bars vármegye jegyzőjeként szerzett gyakorlata jól tükröződik a szinte mintaszerű összeállításon – meg is jegyzi, hogy *„ezek nem oly nagy jelentőségű oklevelek ..., amelyekkel sok jószágot lehet birtokolni és biztosítani":* zömében peres iratokról és zálog-levelekről olvashatunk, Dabasi leírása hangsúlyozza is, hogy egy hártya kivételével mindegyik tétel papíroklevél volt. Csak valószínűsíthetjük, hogy a birtokokra vonatkozó fontosabb okleveleket a család rezidenciájául szolgáló Hont megyei Keszihócon őrizték, és ezek már közvetlenül 1580 után Benedek örököseihez kerültek.

A listába foglalt iratok nem kizárólag a Palásthy család középkori jószágaihoz kapcsolódnak: egy részük olyan birtokok „előtörténetére" vonatkozik, amelyek a 16. században kerültek a családhoz, méghozzá három generáció sikeres „birtokgyűjtögetései" során. A Palásthyak Hont megyei ágát megalapító, a Jagelló-korban ügyvédként kimutatható Palásthy András Nényei vagy Keszihóci Dacsó Orsolyát vette nőül, és kezével megszerezte a Dacsók birtokainak egy részét is.[15] 1511-ben nyerte adományul Ulászló királytól a Hont megyei Keszihóc felét, amelyről ekkortól a család nemesi előnevét vette.[16] Fia, az 1530-as években honti alispánként működő (I.) Benedek a gazdag Kóvári családba beházasodva részesedett annak Hont és Heves megyei birtokaiból.[17] Végül az ő fia, (II.) Benedek, az említett korponai lovaskapitány a szintén Kóvári leszármazott Apponyi Annával házasodott össze, miáltal számos Apponyi vonatkozású irat került 1588-ban gyermekeihez.[18] A 16. században a Palásthyak a megyei elithez tartozó, tehetős közép-birtokos nemesek voltak.

---

[14] Palásthyak II. 201., 210–212., 269–274., valamint az 1. számú függelék. – Itt jegyzem meg, hogy Palásthy Pál megtalálta az itt közölt okleveljegyzéket, de nem érezte értékesnek ahhoz, hogy közölje teljes terjedelmében, csak három oklevél kivonatát illesztette be forráskiadványába: Palásthyak II. 273–274.

[15] Palásthy oklt. 28., Palásthyak 21. – 1578-ban a Dacsók kérték is levéltáruk Benedeknél lévő részét: Palásthyak II. 178–179. – Andrást, akit az alábbi 27. tétel „deák"-nak nevez, ügyvédként lásd pl. DL 70142., Palásthyak I. 413., 429., DF 263206., DF 263268. stb.

[16] Lásd alább, az 1. számú függelék 33. tételét, vö. Palásthyak II. 273–274. – A Palásthy család e három generációjára lásd elsősorban Palásthyak I–II. passim, valamint Tóth Krisztina összeállítását a Palásthy-levéltár Mohács utáni okleveleiről: Palásthy oklt. 28–31.

[17] Benedek 1535–1536-ban mutatható ki honti alispánként: 1535: MNL OL P 47. III. 59. No. 1., 1536: Palásthyak II. 25–26. A Kóvári rokonságra lásd pl. Palásthyak II. 78., 88., 132., illetve MNL OL A 57. II. köt. 10–11.

[18] 1564-től 1580. évi haláláig kimutatható korponai szolgálatára lásd Palásthyak II. 103. (katona, 1564), 151–201., MNL OL A III. köt. 1073., IV. köt. 216. (vicekapitány, kapitány, lovaskapitány, 1573–1580), valamint Matunák, 1901. 13., 17., 23. – Házasságára Palásthyak II. 116., 168.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 12 2021.01.19. 15:46:01

1. táblázat. A Palásthy-jegyzék tartalma proveniencia szerint

Proveniencia	Mohács előtti irat (ismeretlen/ismert)	Mohács utáni irat	Összesen
Palásthy	11 (5/6)	8	19
Apponyi	5 (3/2)	6	11
Dacsó	6 (4/2)	0	6
Kóvári	2 (2/0)	2	4
Bizonytalan	2 (2/ 0) + ?	?	17
	26 (16/10) + ?	16 + ?	57

A forrás gazdag hely- és családtörténeti adatokban, elsősorban a fenti családok, illetve Hont, Nyitra, Bars és Heves megyei birtokaik történetét egészítik ki néhány új adalékkal. Ezúttal azonban a forrástípus „erényeire" szeretnék egy-egy példát hozni. Ki kell emelni a legrégebbi, 1284-ben kelt oklevelet, amely két Hont megyei település, Pribel és Varbók iktatásáról szól (2. tétel).[19] Bár a kivonat részletekkel nem kényeztet el bennünket, megtudhatjuk belőle az eddig csak keresztnevéről ismert Domokos alországbíró teljes nevét: Gombai Domokos. Neve alapján valószínűleg egy Somogy megyei településről származó nemessel állunk szemben.[20] A jegyzékben szereplő 1401. évi oklevél (9. tétel) esete azt szemlélteti, hogy egy régi kivonat miként segítheti egy ma már csonka irat értelmezését. Az oklevélnek ugyanis csak a bal fele maradt meg, jelenlegi állapotában értelmezhetetlen, ám a kivonatban szereplő nevek kulcsot adnak megértéséhez.[21] A hasonló forrásoknál gyakran gondot okoz annak eldöntése, mennyire precíz munkát végzett a dátumok írásában a jegyzék készítője vagy másolója. Jelen esetben két oklevél keltezésében fedezhetünk fel elírást a százas helyi értékben (1499 helyett 1399, 1548 helyett 1448 értendő), amelyeket a benne szereplő személyek alapján persze könnyen ki lehetett igazítani. Ezt leszámítva a lista igen alaposnak tűnik.

A jegyzék vége felé azzal a hasonló forrásokból jól ismert jelenséggel találkozhatunk, hogy a sérült vagy a jogbiztosításra (már) nem alkalmas iratok leírására nem helyeztek nagy hangsúlyt, ezeket csak éppen megemlítették, vagy megelégedtek azzal, hogy a számukat közöljék. Nem kizárt, hogy ugyancsak az Árpád-korból vagy a 14. századból származott a sági konvent Litvarcról (Hont m.) szóló, szakadt és foltos, alig olvasható oklevele is, amelyre a jegyzék összeállítója az egyedüli hártyára írt örökvallásként hivatkozott: dátumát nyilván nem tudta kisilabizálni.[22] Nem részletezte emellett

[19] A két településre lásd Györffy III. 262–263., 235–236.

[20] Domokos alországbíróra: Arch. 1000–1301. 35. Gombai Domokosra: ÁÚO VIII. 333. A Somogy megyei Gomba azonosításához lásd Engel Pál kéziratos helységnévtárát.

[21] A csonka oklevél, amelyen csak az évszám látszódik: DL 90607. Vö. ZsO II/1. 1074. sz.

[22] 1. számú függelék 42. tétele.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 13 2021.01.19. 15:46:01

azt a 11 darab vizsgálati és perhalasztó oklevelet sem, amelyeket igen réginek *(antiquissimae),* tehát már érvényét veszítettnek, ezáltal értéktelennek *(minutissimae)* tekintett, sem a templomok, oltárok és egy kápolna felszenteléséről szóló, tehát nem jogbiztosító iratokat.[23]

A legalább 26 középkori iratból jelenleg tíznek ismerjük az eredeti példányát. Ezekből hat a Miskey-Nedeczky-levéltárban található, a fennmaradt négy különféle fondok (Palásthy, Apponyi, Rakovszky családok levéltárai, illetve Ipolyi Arnold gyűjteménye) között oszlik meg. Annyi bizonyos, hogy az 1588-ban az iratok egyik tulajdonosának tekintett fiatalkorú (III.) Benedek később Morvaországba költözött, és birtokait, illetve velük iratait a Palásthy rokonságnak adta át.[24] A család kihalását követően levéltáruk a leányági leszármazott Nedeczkyek kezére került, tőlük pedig részint a Palásthyak másik ágához,[25] részint nyilván a Miskey családhoz.[26] Abból adódóan, hogy a jegyzékbe foglalt iratok döntő többsége nem került be a Palásthy-levéltárba, arra következtetek, hogy a többi irattól mindig is elkülönülve őrizték – talán végül (III.) Benedek nővérénél, Annánál és férjénél, a jegyzéket készítő Dabasi Ferencnél maradtak.[27] Az egy-egy oklevéllel képviselt gyűjtemények kapcsán természetesen felmerül a kutatóban, hogy vajon az 1588. évi jegyzék összeállítója kizárólag eredeti okleveleket látott-e, vagy voltak közöttük átírásban lévő iratok is? Erre egyelőre nem adható biztos válasz: feltűnő, hogy a jegyzék egy átírásról sem tesz említést, és persze érthető is lenne, ha készítője nem törekedett volna ilyen fokú precizitásra.

Ha a jegyzékben szereplő ismert iratok zöme a Miskey-levéltárban kötött ki, érdemes szemrevételezni annak ma is meglévő középkori anyagát.[28] Itt további okleveleket is találunk a Palásthy, Apponyi, Kóvári és Dacsó családokra vonatkozóan. Különösen kiemelendő az a hét, 1435–1436-ban kelt perhalasztó és bírságoló oklevél,[29] amelyekben – mások mellett – talán a fent említett 11 „régi és értéktelen" vizsgálati és perhalasztó oklevél egy részét sejthetjük. Ha ez a gyanú beigazolódna, 35-40 közé kellene tennünk a jegyzékben említett középkori oklevelek számát, ráadásul ebben az esetben az 1588-ban fontosabbnak tartott iratok nagyobb számban kallódtak volna el, mint az értéktelennek minősítettek.

---

[23] 1. számú függelék 44–57. tételek.

[24] Pokluda, 1975. 267, Palásthy oklt. 28., 31.

[25] Palásthy oklt. 11.

[26] A Miskey-Nedeczky család levéltárát jelenleg az MNL Fejér Megyei Levéltára őrzi (a fond jelzete: XIII. 16.). Köszönöm Gulyás Anita főlevéltárosnak, hogy megküldte részemre a fond darabszintű leltárát.

[27] Dabasinak ugyanis a Bars megyei Setétkúton volt birtoka (1589: Palásthyak II. 275.), márpedig a Miskey családban két középkori oklevél is e településre vonatkozik (DL 90606., DL 90617.).

[28] DL 90606–628. A Miskey-levéltárból néhány darabot a DL-DF adatbázis a Jankovich család levéltárán belül tart számon: DL 105392–393., DL 105395–396., DL 105881–882.

[29] DL 90610–616.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 14 2021.01.19. 15:46:01

A Trenka-oklevéljegyzék (1499–1545)

A Nagypalugyai Trenka család „lánzséri iratainak" jegyzéke távolról sem nyújt olyan részletes tájékoztatást az egyes oklevelekről, mint az előbb bemutatott Palásthy-féle forrás: lényegében csak néhány szavas, a kibocsátóra, az irat tartalmára és – szerencsére – általában napra pontos keltezésére szorítkozik. Politikatörténeti vonatkozásai azonban kárpótolnak bennünket: a legalább hetven felsorolt iratból ugyanis 41 darab az 1510-es években komoly belpolitikai és diplomáciai bonyodalmakat okozó lánzséri konfliktussal áll összefüggésben.[30] Az eseménysor egyik főszereplője Trenka György soproni ispán és városkapitány († 1521) volt. Családja 1559 körül halt ki fiágon, méghozzá fiában, Jánosban,[31] aminek következményeként birtokaikkal együtt levéltárukat is a rokon Nagypalugyai Plathy család örökölte meg.[32] Az alább közölt 1588. évi jegyzék akkor készült, amikor bizonyos Maconkai Kókai György átadta az iratokat Trenka János távoli rokonának, Plathy Ferencnek, aki erről a szepesi káptalannal nyugtát állíttatott ki Kókai számára.[33] Az irategyüttesből mára egy darab sem maradt. Ferenc talán nem is tartotta meg azt: ma a Plathy család levéltárában[34] ugyanis mindössze egy oklevél vonatkozik Trenka György működésére – nevezetesen az, amellyel Ulászló király 1509-ben elzálogosította neki Sopron városát, és ezzel együtt udvari familiárisának, valamint soproni városkapitánynak nevezte ki –,[35] jellemző módon azonban ezt jegyzékünk nem tartalmazza, miközben a királyi város 1518. évi visszaadásának iratait megtaláljuk az összeállításban. Halvány gyanúként felmerülhet, hogy a Plathyak ezt az 1588-ban összeírt levéltárrészt átadták Trenka György unokájának, az osztrák Christoph von Rappach császári-királyi tanácsosnak,[36] hátha valamilyen módon érvényt tud szerezni a Trenka-féle lánzséri jogigényeknek. A Rappach-levéltár ugyanakkor a család 18. századi kihalása után feltehetően elkallódott.[37]

A nem mindennapi életpályát befutó Trenka György az 1460-as években születhetett, a Nagypalugyai Plathy család tagjaként.[38] Családja egy-egy Liptó és Árva, valamint

---

[30] A konfliktus összefoglalását lásd Csermelyi, 2013., a korábbi szakirodalommal.

[31] Birtokait ez évben adományozta az uralkodó Rakovszky Györgynek. MNL OL A 57. III. köt. 569–570.

[32] Lásd pl. 1583: ŠABY, Liptovská župa I. Kongregačné protokoly i. č. 12. fol. 178v–179r., 1586: MNL OL A 57. IV. köt. 460.

[33] Plathy Ferenc Trenka János másod-unokatestvérének volt a fia. A Plathy család leszármazására legújabban lásd Szluha, 2000. 516–517., 534. Az összeállításba sok hiba csúszott (erre még Majláth, 1899. 57.). Témánk szempontjából a lényegesebbek: Trenka (a táblán Sváb néven) nem a mohácsi csatában halt meg, hanem öt évvel korábban; fia, János halálozása negyed évszázaddal későbbre teendő; Trenka György és Plathy Péter nem testvérek, hanem unokatestvérek voltak (vö. pl. DF 274521., fol. 13r.).

[34] A levéltárat jelenleg Platthy Elemér úr őrzi Miskolcon, akinek ezúton is köszönetet mondok azért, hogy az okleveleket eredetiben tanulmányozhattam.

[35] DF 286505. és DF 292794. (ugyanarról az oklevélről különböző időpontokban készült felvételek).

[36] Lásd a fentebb idézett 1583. és 1586. évi forrásokat.

[37] Hochedlinger–Krenn–Terzer, 2018. legalábbis nem tartalmazza. Köszönöm Péterfi Bencének és Fazekas Istvánnak, hogy felhívták a figyelmemet a kötetre, illetve, számomra elérhetetlen lévén, ellenőrizték, említik-e benne a Rappach család levéltárát.

[38] Első említése 1474-ből ismert, lásd DF 263875.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 15 2021.01.19. 15:46:01

négy Turóc megyei birtokkal rendelkezett, amelyeknek fele képezte György jussát – a másik felét a 15–16. század fordulóján unokatestvére, Plathy Péter liptói szolgabíró (1510) tartotta a kezén, aki Trenka gyakori külföldi tartózkodásai idején birtokai egy részét is kezelte.[39] György (pontosabban fia övével megegyező) része az ősi birtokokban egy 1559. évi adománylevél szerint mintegy 35-36 jobbágyra rúgott,[40] következésképpen helyi viszonylatban tehetős középbirtokos nemesnek számított. Életútjának korai szakaszát nem ismerjük. Mindenesetre 1494-től Corvin János herceg sziléziai hercegségének, Troppaunak (Opava) volt a kapitánya.[41] A jegyzék legkorábbi öt bejegyzése szerint János herceg és felesége, Frangepán Beatrix 1499 nyarán bocsátotta ki azokat az okleveleket, amelyekkel nyugtázták Trenkának („Gyuricskónak") a kapitányság, illetve a hozzá tartozó várak átadását,[42] ennek ellenére 1500 júniusáig még szerepel a kapitányság élén.[43] Mivel a sziléziai forrásokban előnevének cseh nyelvű alakjaival szerepel (például *z Paluze*), a magyar kutatás helyi (sziléziai) illetőségű tisztségviselőt látott benne.[44] Útja Opavából a lengyel királyi udvarba vezetett, ahol 1501-ben Koło kapitányaként 450 katonával vonult hadba.[45] Sándor lengyel királynak a következő évben őrá esett a választása, mint magyarul tudó palotására *(curiensis),* hogy elkísérje a magyar követet, Szántai Zsigmond aulikuskapitányt a moszkvai nagyfejedelemhez,[46] majd 1503-ban Budán képviselte követként a lengyel uralkodót.[47] Nem tudjuk, pontosan mikor hagyta el végleg a krakkói udvart: ugyanakkor II. Ulászló király 1506-ban azért adományozta el a birtokait, mivel a rövid magyar–osztrák háború idején már Miksa római király szolgálatában állt.[48] Végül 1509 májusában a magyar király udvarához csatlakozott, és lett egészen 1518-ig a határon álló királyi város, Sopron zálogbirtokosa és kapitánya, illetve 1515-ig egyúttal Sopron megye ispánja.[49]

Trenka életútja külön tanulmányt érdemelne. Tapasztalt zsoldosvezér lehetett, akinek szolgálatait láthatóan nagyra értékelték és jól meg is fizették a közép-európai

---

[39] 1508: DF 274521., fol. 7r., 1510: uo. fol. 13r. Péter 1510-ből adatolható szolgabíróságára lásd Arch. 1458–1526. II. 146.

[40] MNL OL A 57. III. köt. 569–570; Maksay, 1990. I. 118., 461., II. 826.

[41] Chromečka, 2017. 36–37. (Köszönöm Petr Kozáknak, hogy felhívta a figyelmemet erre a munkára.); Schönherr, 1894. 259.

[42] 2. számú függelék 36–38., 42., 44. tételek. – Liptó megyei rokonai is Gyuricskónak nevezték 1521-ben: SNA HMBK Aut. prot. V. extraseriale, fol. 226r–227r.

[43] Chromečka, 2017. 36–37.

[44] Schönherr, 1894. 259. („sziléziai bennszülött nemes, Paluze György").

[45] Akta Aleksandra, 1927. 102.

[46] Uo., 154.

[47] Lakatos, 2020. 307.

[48] DL 21579–580. A birtokokat természetesen nem veszítette el. – 1506 és 1509 között Trenka kezében volt az alsó-ausztriai Zistersdorf 6900 aranyforint fejében (Schad'n, 1959. 15. – köszönöm Péterfi Bencének, hogy felhívta a munkára a figyelmemet, valamint megosztotta velem Trenkára vonatkozó ausztriai gyűjtését. Trenka sziléziai, lengyelországi és ausztriai működése, „nemzetközi" kapcsolatainak feltárása egy későbbi kutatás tárgya lesz). Miksa 1509 után jelentős összegekkel maradhatott adósa; alattvalója érdekében 1512 körül II. Ulászló király is Miksához fordult, hogy fizesse meg tartozását a soproni kapitánynak: DF 282621. (Oláh Miklós-féle formulárium), 421., 785. fk.

[49] Arch. 1458–1526. II. 230., 236.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 16 2021.01.19. 15:46:01

fejedelmi udvarokban. Ennek köszönhette magyar viszonylatban elképesztő készpénzvagyonát, amivel nem okozott számára gondot, hogy 4000 aranyforintért zálogba vegye Sopront, sem hogy hitelezzen magyar főuraknak: 1515-ben például Szentgyörgyi Péter országbíró Moson megyei Ruszt mezővárosát 1500 forint adósság fejében tartotta a kezén, sőt a Pozsony megyei Vöröskő vára és uradalma ugyanebben az évben kereken 10 ezer forintért került a kezére a Szapolyaiaktól, és maradt ott egészen 1521-ben bekövetkezett haláláig.[50] Arra, hogy honnan származhattak katonai tapasztalatai, egyelőre csak egy bizonytalan feltevést tudok megfogalmazni. Ha figyelembe vesszük azt, hogy Mátyás király egyik legnevesebb zsoldosvezére, a lengyel származású Jan Trnka z Raciborzan (csehül z Ratibořan), akit 1490-ben II. Ulászló a később feketének nevezett zsoldossereg parancsnokává nevezett ki,[51] előbb ugyancsak opavai kapitány,[52] majd a lengyel király követe és egyik hadvezére lett,[53] ráadásul az 1470-es évek végén többek között a Liptó megyei Újvár várát is birtokolta,[54] nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy a Plathy néven született György Jan Trnka szolgálatában kezdte karrierjét, és a vele való ismeretség nemcsak ragadványnevére, hanem pályája opavai és lengyelországi szakaszaira is hatással volt. Ha e feltételezés egyszer bebizonyosodna, valószínűnek tarthatnánk, hogy Trenka György Mátyás seregében szerezte első katonai tapasztalatait.

A lánzséri konfliktust, amelyről a jegyzék iratainak zöme szól, eddig elsősorban a Sopron város levéltárában fennmaradt korabeli iratok alapján rekonstruálták.[55] Hogy mennyire hiányosak az ismereteink, jól mutatja, hogy Trenka 41 irata és a soproni levéltár vonatkozó forrásai között nincs átfedés, a városkapitány mindössze egy neki szóló királyi parancslevél másolatát küldte el a polgároknak, azt is adózási ügyben.[56] Az ellentétek kirobbanásához az vezetett, hogy II. Ulászló király szerette volna visszaváltani a királyi várnak számító Lánzsért a korábbi zálogbirtokos, Weispriach Ulrik özvegyétől, aki azonban gyermekeinek jogaira hivatkozva nem volt hajlandó átadni a várat. Weispriachné nemcsak a magyar király, hanem Miksa császár alattvalója is volt, ami ezekben az évtizedekben a hasonló ügyeket minden esetben diplomáciai szintre emelte, elintézésüket pedig rendkívül bonyolulttá tette, sőt gyakran meg is akadályozta.[57] A király az özvegy ellenállása után soproni kapitányával, Trenkával kívánta a várat elfoglaltatni, és az így kialakuló „adok-kapok" ellenségeskedés sok kárt okozott Sopronnak és környékének. Jegyzékünk alapvetően két nagyon fontos – és persze számos apró – momentummal segíti az események követését. Az egyik az, hogy kijelöli az erőszakba torkolló konfliktus kezdetének pontos idejét, amelyet a király javára szóló 1511. májusi és

[50] 1515: SNA HMBK Aut. prot. V. extraseriale, fol. 28b., 1521: uo. fol. 230v–231r. 1509-ben Szentgyörgyi Péter és Ferenc a Pozsony megyei Éberhard várát és uradalmát zálogosították el egy évre Sárkánynak és Trenkának 4800 forintért: DL 103091.

[51] DF 240712.

[52] Schönherr, 1894. 258.

[53] Neumann, 2019. 321.

[54] DF 262959. Vö. DL 23527.

[55] Csermelyi, 2013., a régebbi irodalommal.

[56] 2. számú függelék, 21. sz., Sopron I/6. 334. (= DF 204210.)

[57] Csermelyi, 2013. 475–476.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 17 2021.01.19. 15:46:01

különösen október végi bírói intézkedések jelentettek, amelyek végrehajtását az özvegy megtagadta.[58] Másfelől az 1512-ben a király által már elhatározott, de a diplomáciai bonyodalmak, majd a szreberniki bánság őszi elvesztése miatt meghiúsuló lánzséri ostromra végül azért nem került sor 1513-ban, mivel II. Ulászló az év elején, február 28-án a Lánzsér várában lévő királyi jogot Trenka Györgynek adományozta,[59] amivel tulajdonképpen kilépett a konfliktusból. A jegyzékből jól látszik, hogy a nézeteltérés azért jutott három évre nyugvópontra, mert a budai királyi kúriában újraindult a per, de ezúttal már Trenka és Weispriachné között. Forrásunk az események szinte minden mozzanatáról tájékoztat, például arról is, amikor Trenka 1519 februárjában Bécsújhely és Bécs között fogságba ejtette Weispriachnét és gyermekeit.[60] Az iratok közé bekeveredett több olyan is, amely közvetlenül látszólag nem érintette Lánzsér ügyét: a már említett opavai kapitánysággal kapcsolatos 1499. évi oklevelek mellett ilyenek voltak a Trenka és Sopron kapcsolatára utaló darabok is, az ősi birtok, Nagypalugya tizedeire vonatkozó, magában álló irat,[61] vagy azok, amelyek értelmében az 1518. évi bácsi országgyűlés határozatai szerint Trenkának végül vissza kellett adnia Sopron várost a kincstárnak.[62]

Az 1588. évi jegyzék kisebb, zömében Mohács után kelt iratai Trenka hagyatékáról és azokról a követeléseiről szólnak, amelyeket fia, János igyekezett behajtani az 1530-as, 1540-es években. Amennyire meg lehet ítélni, ezek legnagyobbrészt az Ákosházi Sárkány családdal zajló perre vonatkoznak: Trenka a végrendeletében gyermekei gyámjául II. Lajos királyt és Sárkány Ambrust, a későbbi országbírót, barátját és üzlettársát jelölte ki. A hagyaték legjelentősebb eleme a Pozsony megyei Vöröskő várának 10 ezer forintos zálogértéke volt, amelyet György 1521. májusi halála és a pozsonyi Szent Mártonegyházban történő eltemetése[63] után a Szapolyaiak készpénzben ki is fizettek Sárkánynak.[64] A mohácsi síkon bekövetkezett haláláig Ambrus úr híven kezelte is a hagyatékot, például visszaváltotta a Trenka család turóci jószágait,[65] de ezután a pénz özvegyéhez és

[58] 2. számú függelék, 4. és 22. sz.

[59] 2. számú függelék, 12. sz.

[60] 2. számú függelék, 26. sz., Csermelyi, 2013. 483.

[61] 2. számú függelék, 49. sz.

[62] 2. számú függelék, 27. és 47. sz.

[63] Rokona és végrendeletének egyik végrehajtója, Szentiváni Bernát szepesi kanonok bevallásából ismerjük temetkezési helyét, illetve azt, hogy Trenka halála után azonnal Szepesbe küldtek érte, és ő Szentháromság-vasárnapra (1521. máj. 26.) ért Pozsonyba. SNA HMBK Aut. prot. V. extraseriale fol. 225v–226r. – Szentiváni volt az a „Bernát pap", aki szerepel a soproni forrásokban is (Csermelyi, 2013. 483.). Weispriach Ulrik kisfia jó ideig az ő, majd Tárcai Miklós királyi kamarás, sárosi ispán „vendéglátását" élvezte, lásd 1525: DF 257957., 171., 173. fk.

[64] SNA HMBK Aut. prot. V. extraseriale, fol. 230v–231r.

[65] 1521-ben Sárkány Ambrus kifizetett 500 forintot Trenka leánytestvéreinek (SNA HMBK Aut. prot. V. extraseriale, fol. 226r–v.), 100 forintot pedig Szentiváni Bernát szepesi kanonoknak a végrendelet ügyében viselt költségeire (uo. fol. 226v–227r.). Sárkány 1522. évi végrendelete szerint 9500 forint készpénz és 500 forint értékű ruhanemű került a kezére (Kubinyi, 1994. 280.). Még ugyanebben az évben 500 forintot költött a turóci birtokok kiváltására (DL 23689.). Így jön ki a Sárkányoknak a jegyzék 65. tételében, 1539-ben említett 9000 forintos adóssága.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 18 2021.01.19. 15:46:01

testvéreihez került, és az ifjú Trenka János nehezen tudta jogait érvényesíteni.[66] A jegyzékben felsorolt tételek között, úgy tűnik, néhány a néhai zsoldoskapitány különböző osztrák és cseh főuraknál lévő kintlévőségeire vonatkozik, ezek értelmezése későbbi kutatások feladata.[67] Felsorolásuk ugyancsak arra utalhat, hogy az iratokat a Plathyak végül átadták Trenka leányági leszármazottainak, a von Rappach családnak, akik nyilván hathatósabban fel tudtak lépni a követelések ügyében. A jegyzéket végül a történészeket általában leginkább érdeklő, ám a kora újkor embere számára sokszor értéktelennek tekintett misszilisek zárják, amelyek számáról és tartalmáról még hozzávetőleges tájékoztatást sem kapunk.[68]

*

A fenti leírásokból talán az mindenképpen kiderült, hogy a kora újkori levéltár- vagy oklevéljegyzékekben számos, a fennmaradt iratanyagot kiegészítő és ismereteinket bővítő adatot találhatunk. Sokkal nehezebb kérdés, milyen módon integrálható egy ilyen forrás a DL-DF adatbázishoz. Szemben az újkori hiteleshelyi jegyzőkönyvek általában teljes szövegű oklevélátírásaival, amelyek könnyen beilleszthetők az eddigi nyilvántartásokba, egy-egy ilyen jegyzék kétségtelenül keményebb diót jelentene. Egyfelől bizonyára létrehozna „fantom tételeket", hiszen a jegyzékek készítői időnként rossz dátummal hivatkoztak az iratokra, másfelől a hasonló jegyzékek beépítése megnövelné a csak évszámmal rendelkező rekordok számát is, hiszen sokkal gyakoribbnak tűnik, hogy a listák összeállítói nem tartották fontosnak a napra pontos dátumok dokumentálását. Talán éppen ezért láthatjuk azt, hogy számos középkori oklevéljegyzék egy, kelet nélküli rekordként kapott helyet az adatbázisban, akkor is, ha pontos dátumokkal ellátott iratok is szerepelnek benne.[69] Teljesen egyértelmű, hogy a jegyzékek oklevelenkénti rögzítése jelentős levéltárosi többletmunkát kívánna, valamint elméleti szinten is nehéz meghúzni a határt e jegyzékek és az újkori levéltárlajstromok között. Ennek ellenére élek azzal a megvitatandó felvetéssel, hogy a jövőben, ha erre lehetőség nyílik, a hasonló oklevéljegyzékek pontos dátummal rendelkező tételeit talán érdemes lenne külön rekordként is nyilvántartásba venni, hiszen ha megadott időintervallumra keresünk, a jegyzékek vonatkozó kivonataira sosem fogunk rábukkanni.

---

[66] SNA HMBK Aut. prot. V. 975–976. (Itt szeretném megköszönni Csiba Balázs segítségét, aki kérésemre erről a bejegyzésről fényképet küldött.)

[67] A jegyzékben ugyanis feltűnnek olyan személyek, akik az alsó-ausztriai Zistersdorfot Trenka előtt és után birtokolták. Lásd Schad'n, 1959. 15–16.

[68] 2. számú függelék, 70. tétel.

[69] A DL-DF gyűjtemények gyakorlata nem egységes e kérdésben. Egy-egy példa: Verbőci István 1525-ben készült, napi dátumokat és bő kivonatokat tartalmazó oklevéljegyzéke egy darab 1525-ös rekordként (DF 283550.), míg Brandenburgi György Hunyadi-levéltárral kapcsolatos jegyzékének minden tétele önálló rekordként jelenik meg (DF 267426.). Az adatbázisban az előző megoldás tűnik sokkal gyakoribbnak.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 19 2021.01.19. 15:46:01

Források

1.

Palásthy Benedek okleveleinek jegyzéke (1284–1572)

1588. február 25.

A nyitrai káptalan előtt Dabasi Ferenc, Bars vármegye jegyzője – miután előző napon Nyitra városában feleségével, Palásthy Annával átvették Apponyi Pétertől és Páltól az Annát néhai szülei, Palásthy Benedek és Apponyi Anna után megillető, addig az Apponyiak által őrzött ingóságokat – esküt tesz arról, hogy ezek között csak azok a – sógorát, Palásthy Benedeket illető – iratok voltak, amelyekről ő az előző nap jegyzéket készített, és amelyet most bemutat a káptalan előtt, kérve annak átírását.

Bejegyzés a nyitrai káptalan hiteleshelyi jegyzőkönyvében. ANB HMNK Aut. prot. XXXVI. 379–385. old.
Mikrofilm másolata: SNA, Mikrofilm č. II–B–274.
A forrást említi, illetve az 1., 33. és 34. számú tételeket közli: Palásthyak II. 273–274. (287. sz.)
Megjegyzés: a forrás a jegyzőkönyvben nincs bekezdésekre tagolva, és az áttekinthetőség kedvéért általam beillesztett félkövér sorszámokat sem tartalmazza.

Protestatio Francisci Dobasy

Nos, capitulum ecclesiae Nittriensis memoriae commendamus per praesentes significantes, quibus expedit, universis, quod egregius Franciscus Dobasy iuratus notarius sedis iudiciariae comitatus Barsiensis[70] coram nobis personaliter constitutus matura intra se animi deliberatione praehabita per modum protestationis retulit in hunc modum, quomodo generosa domina Anna Palasthy, filia egregii olim Benedicti Palasthi ex generosa olim domina Anna Appony de Nagyappon progenita, ipsius vero protestantis consors universas res illas,[71] tam videlicet pecunias paratas, quam alia clenodia (in literis nostris quietantionalibus superinde confectis et emanatis clarius denotatas) ab utroque parente sibi relictas et antehac hucusque in manibus egregiorum Petri et Pauli Appony conservatas ex eiusdem Petri et medio eiusdem etiam Pauli Appony manibus hesterna die ad se plenarie percepisset, quemadmodum se in hospitio suo, domo videlicet egregii Ambrosii Appony hic in superiori civitate Nittriensi habito ad se recepisse retulit coram nobis, inter

[70] *iuratus … Barsiensis*: margóra kiírva kiegészítésképpen.
[71] Alatta kihúzva: *mobiles*.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 20 2021.01.19. 15:46:01

quas res praedictas cum[72] haberentur quoque una parva capsa et una parva ladula, in quibus literae et literalia instrumenta haberentur nobilis pueri[73] Benedicti Palasthy filii alterius olim nobilis Benedicti Palasthy, etsi illae literae non sint tam magni momenti, prouti futuro tempore fortassis per quospiam et praecipue per annotatum Benedictum Palasthy iudicarentur fuisse[74] pretiosae et magnae literae, quarum virtute multa bona tenerentur vel tutari possint, nihilominus tamen idem Franciscus Dobasy praehabita intra se, ut praemittitur,[75] matura animi deliberatione *(380)* easdem omnes et singulas literas tam in capsa, quam ladula repositas modo infrascripto mox ibidem in diversorio suo eodem nominatim et specifice conscripsisset conscriptasque in regesto et in specie coram nobis produxisset et sub debito suo iuramento coram nobis sua clara voce confessus fuisset se non plures aut pauciores vel praestantiores literas, quam infrascriptae sint,[76] ex memoratorum Petri et Pauli Appony manibus hodie accepisse,[77] et ideo sibi cautum iri vellet, ne tempore futuro per annotatum Benedictum Palasthy vel alios quoscunque amicos de pluribus et maioribus literis pronunc (si ita praetenderetur et allegari possit) adhuc cum praefata domina consorte sua ad se levatis vel ratione earundem indebite[78] sollicitari et molestari deberet possitque, petiit nos, quatenus nos easdem omnes literas secundum regestum suum seriatim consignatas praesentibus nostris inseri facere[79] ac sibi superinde iurium suorum futura pro cautela extradare vellemus. Cuius quidem petitioni veluti legitimae[80] nos inclinati id per eundem productum regestum tali[81] sub signatura praesentibus inseri fecimus:

In alba capsula huiusmodi literae continerentur:

1. Literae Nicolai de Gara regni Hungarie palatini et iudicis Comanorum transactionales inter familiam Dacho ratione iurium possessionariorum in possessionibus Nenye, Keszew, Palota, Lam, Zwchan et Palast habitorum sexto die octavi diei festi Beati Iacobi apostoli in anno Domini 1424 emanatae.[82]

---

[72] *praedictas cum:* sor fölött, alatta kihúzva: *mobiles*.
[73] Sor fölötti beszúrás.
[74] Az eredetiben: *fuissae*.
[75] *ut praemittitur:* sor fölötti beszúrás.
[76] *quam infrascriptae sint:* sor fölötti beszúrás.
[77] Az eredetiben: *accepisse hodie,* de a két szó fölé írt 2-es, illetve 1-es számjegy jelzi a helyes szórendet.
[78] *vel ratione earundem indebite:* margóra írva kiegészítésképpen.
[79] Utána kihúzva: *vellemus*.
[80] Az eredetiben: *petitione veluti legitima.*
[81] Utána kihúzott szó.
[82] 1424. aug. 6.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 21 2021.01.19. 15:46:01

2. Item literae comitis Dominici de Gomba[83] viceiudicis curiae domini regis[84] super possessionibus Pribel et Wrbok statutoriae ac septimo die octavarum Beati Nicolai confessoris in anno Domini 1284 Budae emanatae.[85]

3. Item literae conventus Sancti Benedicti de Iuxtagron impignoraticiae in facto mediae curiae nobilitaris et duarum sessionum iobagionalium in Felseo Palasth, item duarum similiter sessionum colonicalium in Felseo Rakoncza habitarum per Georgium Palasty Benedicto Palasthy feria quarta ante festum Beati Benedicti abbatis in anno Domini 1568 emanatae.[86]

4. Item literae nostrae fassionales factum portionis possessionariae egregii quondam Iohannis Appony in possessione Nagy Lan habitae per eundem Iohannem Appony egregio quondam Benedicto Palasthi datae concernentes feria sexta post dominicam Quasi modo in anno Domini 1570 emanatae.[87]

5. Item testamentum egregii olim Benedicti de Nagyappon coram certis quibusdam nobilibus in anno Domini 1548 factum.[88]

6. Item literae nostrae inscriptionales inter dominam Helenam Kowary ab una et ab altera partibus egregium Ladislaum Wyffalwsy ratione totalium portionum eiusdem dominae Elenae Kowary possessionariarum in possessione Kowar et pertinenentiis suis habitarum factae in dominica Invocavit anno Domini 1551 emanatae.[89]

7. Item literae Francisci de Rewa comitis comitatus Twrocziensis, necnon vacante officio regni Hungariae palatini locumtenentis impignoraticiae factum quarundam duarum sessionum iobagionalium populosarum in portione Ladislai Wyffalussy de Theokeswyffalw possessionaria in eadem possessione Theokeswiffalw habitarum ac per eundem Ladislaum Wyffalwsy generosae dominae Clarae relictae Nicolai de Gozton impignoratarum in Ztrecze, feria quarta, in festo videlicet Nativitatis Beati Iohannis baptistae in anno Domini 1551 emanatae.[90]

8. Item literae nostrae obligatoriae inter Ladislaum de Thekeswyffalw ab una, ab altera vero partibus Nicolaum de Gozton ratione quinque sessionum iobagionalium ipsius Ladislai Wyffalwsy in possessione[91] Thekeswyffalw habitarum factae feria secunda

---

[83] A negyedik betű javított, így a szó jelenleg *Gomka*-nak is olvasható.

[84] Domokos kizárólag 1284-ből adatolható alországbíróságára lásd Arch. 1000–1301. 35. (csak keresztneve ismert). Az itt szereplő névalak alapján felmerülhet, hogy azonos azzal a *Gombay*-i Domokossal, aki egy Baranya és Somogy megyei ügyben az 1290-es években tanúként tűnik fel (ÁÚO VIII. 333.). A név a Somogy megyei Gombára (Nagygomba földrajzi név, Marcali közelében, lásd Engel Pál kéziratos helységnévtárát) utal.

[85] 1284. dec. 19. Buda. – Erről a napról évszám nélküli, de azonos keltezésű oklevél: DL 99532., kiadása: HO VII. 340–341.

[86] 1568. márc. 17. – Rövidített közlése a Palásthy-Nedeczky-levéltárból: Palásthyak II. 117. (131. sz.).

[87] 1570. ápr. 7. – Rövidített közlése a nyitrai káptalan XIII. hiteleshelyi jegyzőkönyvéből: Palásthyak II. 121–122. (137. sz.).

[88] 1548., napi dátum nélkül.

[89] 1551. febr. 15.

[90] 1551. jún. 24. Sztrice.

[91] *in possessione:* sor fölött, alatta kihúzva: *da*.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 22 2021.01.19. 15:46:01

(381) inter octavas festi Visitationis Beatissime virginis Mariae in anno Domini 1549 emanatae.[92]

9. Item literae prorogatoriae pro magistro Benedicto de Thwrocz ac domina Cecilia filia sua, necnon Thoma et Nicolao filiis Petri de Nagiappon in generali dieta totius regni Hungariae per universos praelatos, barones, nobiles et proceres regni in vigilia festi Pentecostes in anno Domini 1401 emanatae.[93]

10. Item quedam praeceptoriae literae Sigismundi regis ad procuratorem causarum suarum regalium Budae[94] tertio die festi Beati Andreae apostoli in anno Domini 1396 emanatae.[95]

11. Item literae conventus monasterii Beati Ipoliti martyris de Zobor transactionales inter Dionisium filium Georgii de Raychan ab una et ab altera partibus magistrum Mikws filium quondam Petri de Appon praetextu cuiusdam terrae arabilis Dombo vocatae ac prati inter possessiones Raychan et Nagy Lean in comitatu Nittriensi adiacentium feria quinta post dominicam Reminiscere anno Domini 1424 emanatae.[96]

12. Item literae nostrae super solutione iuris quartalicii ex castro Appon et nonnullis possessionibus in eisdem literis contentis quibusdam puellis tempore nuptiarum earundem soluti transactionales quarto die post festum Beati Egidii abbatis et confessoris in anno Domini 1416 emanatae.[97]

13. Item literae nostrae prohibitoriae pro parte Iohannis et[98] Nicolai de Eor ac aliorum nobilium eiusdem familiae, necnon Ladislai filii Iohannis Peech de Gerchen praetextu praediorum Sunogwar et Sarasd in comitatu Nittriensi habitorum feria sexta ante Ascensionis Domini anno eiusdem 1422 emanatae.[99]

14. Item literae prorogatoriae Sigismundi regis pro parte Thomae ac Nicolai de Eor in facto cuiusdem particulae terrae seu sessionum[100] inhabitatore[101] destitutae Serkefeolde vocatae ad castrum Appon pertinentis in anno Domini 1499 emanatae.[102]

---

[92] 1549. júl. 8.

[93] 1401. máj. 21. = DL 90607. (Miskey cs.). – Az eredeti oklevélnek csak a bal fele maradt meg, dátumából csak az év látszódik. Datálását az ugyanerről a napról kelt másik perhalasztás (DL 78441. = ZsO II/1. 1074. sz.) segítségével a ZsO II/1. 1075. sz. regeszta készítője végezte el. Az eredeti darab, amely Esztergomban kelt, jelenlegi állapotában értelmezhetetlen, csak a Cecília, Tamás és Miklós keresztneveket tartalmazza. A DL 78441. szövege alapján az „in generali dieta" kitétel alighanem a kivonat készítőjének az értelmezése, összevetve ugyanis a két oklevelet, a csonka DL 90607. leszakadt részére a kifejezés sehova sem illeszthető be. Az országnagyok szereplését Zsigmond király fogsága magyarázza.

[94] *Bwdae* (ezt követően jegyzetelés nélkül javítom).

[95] 1396. dec. 2. Buda. – A címzett talán az a Nyitrai Miklós mester, királyi jogügyigazgató volt, akinek hivatalviselése egyelőre csak 1388 és 1395 között mutatható ki: Bónis, 1971. 131.

[96] 1424. márc. 23.

[97] 1416. szept. 4. = DF 271988. (Apponyi cs.), kiadása: Apponyi I. 274–278.

[98] Tollban maradt.

[99] 1422. máj. 15.

[100] Az eredetiben: *sessionibus*.

[101] Az eredetiben: *inhabittore*.

[102] Zsigmond király uralkodási idejére tekintettel az évszám természetesen nem lehet 1499. A legvalószínűbb megoldás az, hogy csak a második számjegyet írták el, és így egy 1399. évi oklevélről volt szó. Őri (Apponyi) Tamás 1418-ban már nem élt (Apponyi I. 14–15.).

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 23 2021.01.19. 15:46:01

15. Item obligatoriae Francisci de Rewa locumtenentis officii palatinalis regni Ungariae inter Benedictum de Nagyappon ab una, ab altera vero parte Nicolaum Goztony ratione sexaginta florenorum in Ztrecze, feria tertia in festo Beatorum Cosmae et Damiani in anno Domini 1547 emanatae.[103]

16. Item literae Ludovici regis Hungariae super solutione et satisfactione quorundam onerum et gravaminum sententionalium pro parte Pauli Kowary Budae, feria tertia post festum Beati Stanislai episcopi et martyris anno Domini 1518 emanatae.[104]

17. Item literae praeceptoriae divisionales Ferdinandi regis pro parte nobilis dominae Helenae Kowary contra familias Parlaghy et Etthre in facto possessionum Tyzabew, Kenderes et Echegh in comitatu Hewesiensi existentium Posonii, sabbatho proximo post festum Beatae Dorotheae virginis anno Domini 1560 emanatae.[105]

18. Item literae praeceptoriae divisionales magnifici domini Nicolai de Bathor iudicis curiae etc. pro parte generosae quondam dominae Annae Appony contra egregium Iohannem Appony in facto totalium portionum possessionariarum olim Benedicti de Nagy Appon in possessionibus Nagyappon, Nadlycz aliter Nagy Lan, Nadan aliter Nadanocz, Sipko, Strasa, Nagy Baab, Wecze et Also Thornocz in comitatu Nittriensi habitarum in possessione Zenthkerezt, die dominico post festum Beatae Luciae virginis et martyris anno Domini 1572 emanatae.[106]

19. Item literae Ludovici regis transactionales super domo et curia nobilitari quondam Emerici Zwnyogh in possessione Tyzabeo adiacenti in comitatu Hewesiensi pro parte Pauli Kowary Budae, feria sexta proxima post festum Penthecostes *(382)* anno Domini 1520 emanatae.[107]

20. Item literae impignoraticiae domini comitis Andreae de Bathor iudicis curiae etc. pro parte Benedicti Palasthi de Kezihocz ratione portionum possessionariarum dominae Sophiae consortis nobilis Michaelis de Pathwarocz in possessionibus Zasd, Zemered, Kys Kereskyn, Bathorffalw in comitatu Honthensi existentibus habitarum et per eandem dominam Sophiam impignoratarum in Kaplath, in festo Purificationis Beatissime virginis Mariae anno Domini 1566 emanatae.[108]

21. Item literae serenissimi principis domini Maximiliani imperatoris etc. impignoraticiae in facto quatuor sessionum iobagionalium in possessione Pathwarocz in comitatu Nittriensi existenti habitarum ac per Michaelem de Pathwarocz Benedicto Palasthi de Kezihocz oppignoratarum Posonii, feria quinta proxima post festum Undecim millia virginum in anno Domini 1567 emanatae.[109]

---

[103] 1547. szept. 27. Sztrice.
[104] 1518. máj. 11. Buda.
[105] 1560. febr. 10. Pozsony.
[106] 1572. dec. 14. Szentkereszt.
[107] 1520. jún. 1. Buda.
[108] 1566. febr. 2. Kaplat. – Patvaróci Mihály felesége, Zsófia Palásti (I.) Benedek leánya volt (Palásthyak II. 106., 114.).
[109] 1567. okt. 23. Pozsony.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 24 2021.01.19. 15:46:01

22. Item literae nostrae obligatoriae inter Iohannem Appony ab una, parte ab altera Benedictum Palasthy ratione unius sessionis iobagionalis populosae, in qua quidam Andreas Bolyaky iobagio resideret ad praesens, in possessione Nadan habitae in festo Assumptionis Beatissimae virginis Mariae anno Domini 1564 emanatae.[110]

23. Item literae conventus Sancti Benedicti de Iuxtagron super plenaria restitutione quarundam rerum Stephani Waas apud manus fideles Benedicti Palasthy iunioris habitarum expeditoriae feria sexta, in festo Nativitatis Christi anno eiusdem 1562 emanatae.[111]

Istae omnes literae in papiro absque pendenti sigillo sunt emanatae.[112]

Item in parva cistula huiusmodi literae continerentur:

24. Literae impignoraticiae Casparis Dacho ex sede comitatus Honthensis pro Andrea et Benedicto Palasthi ratione unius sessionis iobagionalis in portione eiusdem Casparis Dacho in Dachonenye possessionaria in dicto comitatu Honthensi existenti habitae feria quarta proxima post festum Beati Michaelis archangeli anno Domini 1531 emanatae.[113]

25. Literae concambiales sedis iudiciariae comitatus Honthensis inter nobilem Thomam Dacho ab una, necnon Andream de Palasth, Benedictum filium eiusdem ab altera partibus factum totalis portionis possessionariae praefati Thomae Dacho in praedio Lehotka in eodem comitatu Honthensi existenti concernentes feria quarta proxima post festum Beati Michaelis archangeli anno Domini 1520 emanatae.[114]

26. Item literae conventus ecclesiae de Saagh perennales fassionales in pargameno sub pendenti sigillo eiusdem conventus confectae pro parte filiorum Iohannis filii Dacho in facto totalis possessionis Kezw in comitatu Honthensi existentis et per familiam Lucae de Nenye perennaliter venditae feria sexta proxima ante festum Beati Urbani papae in anno Domini 1413 emanatae.[115]

27. Item literae capituli ecclesiae Strigoniensis prohibitoriae pro parte Andreae litterati de Palasth contra Lazarum Dacho de Keziholcz in facto portionum et iurium possessionariorum eiusdem Andreae litterati de Palasth in possessionibus Keziholcz, Lam, Zwchan, Paloytha, Kelenien et predio Lehotka vocatis in comitatu Honthensi existentibus feria secunda proxima post dominicam Quasimodo in anno Domini 1510 emanatae.[116]

28. Item literae conventus ecclesiae de Saagh prohibitoriae pro parte Leonardi, Stephani et Georgii Dacho de Nenye contra Iohannem Lwka de Nenye et Iacobum

---

[110] 1564. aug. 15. – Regesztáját egy nappal korábbi keltezéssel a nyitrai káptalan VI. hiteleshelyi jegyzőkönyvéből véve lásd Palásthyak II. 102. (112. sz.)

[111] 1562. dec. 25. – Regesztáját a garamszentbenedeki konvent D jelű hiteleshelyi jegyzőkönyvéből véve lásd Palásthyak II. 90–91. (103. sz.)

[112] A 2. számú oklevél kiadási évéből (1284) adódóan nem lehetett papíroklevél, kivéve persze, ha nem eredetiben, hanem átírásban állt rendelkezésre.

[113] 1531. okt. 4.

[114] 1520. okt. 3. = DL 105396. (Jankovich cs., Miskey lt.)

[115] 1413. máj. 19.

[116] 1510. ápr. 8. = DL 90626. (Miskey cs.)

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 25 2021.01.19. 15:46:01

Bathor de Bathorffalwa confectae *(383)* factum possessionum Kelenyen et Laan vocatarum in dicto comitatu Honthensi existentium concernentes feria sexta ante festum Beati Valentini martyris anno Domini 1412 emanatae.[117]

29. Item literae conventus dictae ecclesiae de Saagh statutoriae et evocatoriae pro parte Andreae de[118] Palasth contra nobiles dominam Veronicam relictam quondam Petri de Harazthy confectae factum directae et aequalis medietatis possessionis Keziholcz vocatae in comitatu Honthensi existentis concernentes sedecimo die diei introductionis et statutionis earundem in anno Domini 1512 emanatae.[119]

30. Item literae eiusdem conventus de Saagh perennales fassionales factum totalis portionis possessionariae[120] Blasii filii quondam Thomae de Palasth in possessione Pryclek in comitatu Honthensi existente habitae per eundem Blasium Andreae de Palasth iure perennali venditae concernentes feria quarta proxima post festum Annuntiationis Beatissimae virginis Mariae anno Domini 1515 emanatae.[121]

31. Item literae testimoniales sedis iudiciariae comitatus Honthensis super quadam oculata revisione cuiusdam fossati molendini in possessionibus Symonffy Paloytha et Dacho Paloytha vocatis in dicto comitatu Honthensi existentibus et super fluvium Kwrtheos in eadem Paloytha decurrentis habiti in Nyek, feria quarta proxima post festum Beati Georgii martyris anno Domini 1536 emanatae.[122]

32. Item literae conventus ecclesiae de Saagh introductoriae et evocatoriae pro nobili Benedicto filio nobilis Andreae de Palasth ex nobili quondam domina Ursula filia olim Ladislai filii olim Demetrii Dacho de Keziholcz procreato contra venerabilem et religiosos fratrem Iohannem abbatem et conventum ecclesiae Sancti Benedicti de Iuxtagron confectae factum totalium portionum possessionariarum quondam Ladislai, Petri ac Lazari Dacho in possessione Nemchen vocata in comitatu Barsiensi existenti concernentes sedecimo die diei executionis earundem anno Domini 1519 emanatae.[123]

33. Item literae Wladislai regis Hungariae donationales pro Andrea Palasthy ac per eum Benedicto et Francisco filiis eiusdem confectae factum directae et aequalis medietatis possessionis Keziholcz in comitatu Honthensi existentis habitae concernentes Budae, feria tertia proxima ante festum Beatorum Cosmae et Damiani martyris anno Domini 1511 emanatae.[124]

34. Item literae comitis Petri comitis de Sancto Georgio et de Bozyn iudicis curiae serenissimi principis domini, domini Wladislai regis Hungariae etc. prohibitoriae pro parte Andreae Palasthy, necnon consortis et filiorum eiusdem contra nobiles Christophorum filium et dominam Margaretham filiam quondam Gregorii literati

---

[117] 1412. febr. 12. = DL 90609. (Miskey cs.)
[118] Tollban maradt.
[119] 1512., napi dátum nélkül. (Vö. Palásthyak I. 416–419.)
[120] Sor fölött.
[121] 1515. márc. 28. = DF 248954., DF 278903. (Prímási Lt., Esztergom: Ipolyi gyűjtemény). Vö. Palásthyak I. 411., 438.
[122] 1536. ápr. 26. Nyék.
[123] 1519., napi dátum nélkül.
[124] 1511. szept. 23.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 26 2021.01.19. 15:46:01

Wywari dicti tunc in Palasth residentis confectae factum totalium portionum quondam Nicolai Dacho et puellae Sophiae filiae olim Demetrii Dacho de dicta Keziholcz ac Ladislai similiter Dacho possessionariarum in possessionibus Also Palasth et Ucza[125] Palasth vocatis in comitatu Honthensi existentibus habitarum concernentes feria sexta ante dominicam Laetare anno Domini 1504 Budae emanatae.[126]

35. Item literae capituli ecclesiae Budensis prohibitoriae pro Demetrio et Iohanne Dacho de Keziholcz ac domina Scholastica de Palasth contra nobiles Andream de Palasth et Benedictum filium eiusdem ac Mathiam filium quondam Petri Dacho de praedicta Keziholcz confectae factum totalis portionis praedictorum Demetrii, Iohannis Dacho in praedio Lehotka vocato[127] *(384)* in comitatu Honthensi existenti habitae concernentes feria secunda proxima post festum Beati Mathiae apostoli anno Domini 1525 emanatae.[128]

36. Item literae praedicti comitis Petri de Sancto Georgio et Bozyn iudicis curie serenissimi olim principis domini Ludovici[129] regis Hungariae etc. prohibitoriae pro Ladislao Dacho de Keziholcz et domina Ursula filia eiusdem contra nobilem dominam Helenam similiter Dacho de eadem Keziholcz confectae factum totalis portionis sue possessionariae in possessione Also Palasth vocata in comitatu Honthensi existenti habitae concernentes feria secunda proxima post festum Beati Mathiae apostoli in anno Domini 1504 Budae emanatae.[130]

37. Item literae conventus ecclesiae de Saagh expeditoriae ratione quatuor sessionum iobagionalium in possessione Egyhazas[131] Nennye vocata in comitatu Honthensi existenti habitarum concernentes pro Dominico et Nicolao filiis Ermolai Dacho ac Nicolao de Ebeczk contra Georgium Dacho feria quarta proxima post festum Beatae Mariae Magdalenae anno Domini 1548 emanatae.[132]

38–40. Item literae ternae conventus ecclesiae de Saagh prohibitoriae pro familia Palasthi confectae factum possessionum Kelenien, Palasth, Keziholcz, Dachoffalwa, Dacholam, Zwchan et Lehotka vocatarum in comitatu Honthensi existentium[133] habitarum concernentes confectae, unae feria tertia proxima post festum Beati Michaelis archangeli in anno Domini 1511,[134] aliae feria secunda proxima post festum

---

[125] Bizonytalan olvasat, *Utha*-nak is olvasható.
[126] 1504. márc. 15. = DL 105881. (Jankovich cs., Miskey lt.). Vö. Palásthyak I. 395–396.
[127] Az eredetiben: *vocati.*
[128] 1525. febr. 27. = DL 90627. (Miskey cs.)
[129] Az évszám alapján helyesen: *Wladislai*.
[130] 1504. febr. 26. Buda.
[131] Előtte kihúzva: *Egh*.
[132] Ermolaus egy évszázaddal korábban élt fiaira tekintettel a dátum bizonyára hibás (vö. Palásthy oklt. 229. sz. és az alábbi 1435. évi bejegyzéssel is). A legvalószínűbb megoldás szerint a dátum helyesen: 1448. júl. 24.
[133] Előtte kihúzva ugyanaz rontva.
[134] 1511. szept. 30.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 27 2021.01.19. 15:46:02

Beati Mathiae apostoli 1523,[135] tertiae in festo Epiphaniarum Domini, anno eiusdem 1528[136] emanatae.

41. Item literae capituli ecclesiae Budensis prohibitoriae pro universa familia Dacho de Keziholcz contra Paulum et Emericum Swghodi de Chal et Michaelem de Zob confectae factum totalis possessionis Kyslam vocatae in comitatu Honthensi existentis habitae concernentes feria tertia proxima post festum Sacratissimi Corporis Christi anno eiusdem 1525 emanatae.[137]

42. Item literae quaedam conventus ecclesiae de Saagh lacerae et maculatae in pargameno absque sigillo conscriptae et in aliqua saltem parte legibiles factum possessionis Lythwarcz concernentes.

43. Item literae domini[138] comitis Stephani de Bathor iudicis curie domini Sigismundi Romanorum imperatoris etc. super possessionaria divisione, occupatione et statutione possessionis Nemchen vocatae in comitatu Barsiensi existentis habitae rerumque et bonorum mobilium in eisdem literis expressorum ablatione adiudicatoriae conventui ecclesiae Sancti Benedicti de Iuxtagron sonantes ac pro Demetrio et Stephano filiis Dacho de Nenye contra Stephanum et Mathiam filios Petri Gywres et Benedictum filium Ermolai de Egyhazas Nenye tricesimo octavo die termini introscripti anno Domini 1435 Budae emanatae.[139]

44–54. Item in uno fasciculo continentur undecim minutissime literae partim inquisitoriae, partim vero prorogatoriae antiquissimae lacerae et in parte tantum legibiles.

Hae omnes litterae (exceptis unis literis conventus de Saagh perennalibus superius declaratis in pargameno conscriptis) in simplici papiro et simplicibus sigillis sunt confectae.

55–57. Item sunt adhuc aliae ternae literae partim super indulgentias, partim vero super consecrationes ecclesiarum, capellae et altarium testimoniales.[140]

Unde nos praetactas omnes literas ex regesto eiusdem Francisci Dobasy descriptas *(385)* praesentibus literis nostris sine diminutione et augmento aliquali insertas eidem apud nos propterea instanti iurium suorum ulteriorem ad cautelam extradandas duximus et concedendas communi suadente iustitia. Datum in ipso festo Beati Mathiae apostoli, anno Domini 1588.

---

[135] 1523. márc. 2. = DF 281966. (Palásthy cs.). Kiadása: Palásthyak I. 452–453., regeszta: Palásthy oklt. 339. sz.

[136] 1528. jan. 6.

[137] 1525. jún. 20. = DF 258809. (Rakovszky cs.)

[138] Sor fölött.

[139] 1435. nov. 12. Buda.

[140] Nem kizárt, hogy részben a Palásti András 1535. évi végrendeletében említett, általa alapított keszihóci Szentháromság-kápolna iratairól van szó. A kápolna felszenteltetését ekkor fiára, Benedekre bízta (Palásthyak II. 20.).

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 28 2021.01.19. 15:46:02

2.

A Trenka család Lánzsérra vonatkozó iratai (1499–1545)

1588. december 21.

A szepesi káptalan előtt Nagypalugyai Plathy Ferenc felsorolja azokat a Lánzsér várra vonatkozó okleveleket, iratokat és kiváltságleveleket, amelyeket Maconkai Kókai Györgytől vett át, akinek egyszersmind elismervényt ad az átvételről.

Bejegyzés a szepesi káptalan hiteleshelyi jegyzőkönyvében. ASB HMSK Aut. prot. XII. fol. 197r–198v.
Megjegyzés: a forrás a jegyzőkönyvben nincs bekezdésekre tagolva, és az áttekinthetőség kedvéért általam beillesztett sorszámokat sem tartalmazza.

Quittantia Francisci Plathy Georgio Kokay
ratione litteralium instrumentorum Landziriensium facta

Nos, capitulum etc. universis, quod egregius Franciscus Plathy de Nagypalugia coram nobis personaliter constitutus sponte et libere confessus est et retulit in hunc modum, qualiter egregius Georgius Kokay[141] de Machonka certas quasdam litteras et litteralia instrumenta ac privilegia factum arcis Landtsyr tangentes et concernentia sibi tali sub numero ac intitulatione pure et simpliciter ad manus dedit et assignavit, utputa:

1. Primo transsumptum litterarum diversarum Wladislai et Matthiae regum in forma libelli ex monasterio Sanctae Trinitatis in Nova Civitate Austriae[142] sub anno a Nativitate Domini 1511 confectum.[143]

2. Secundo obligatoriae seu impignoratitiae Ladislai regis[144] idiomate[145] Germanico[146] in eodem praetacto monasterio conscriptae[147] itidem in forma libelli.

3. Tertio donationales Ladislai regis pro Georgio unacum introductoriis et statutoriis.[148]

---

141 Az eredetiben: *Kokayy*.

142 A bécsújhelyi Szentháromság ciszterci apátság kiállított olykor hiteles másolatokat magyar vonatkozású iratokról is. Lásd pl. a DL 35. jelzetű, 1508. évi átíró oklevelet, amelyet az itt említetthez hasonlóan füzet formátumban bocsátottak ki, függőpecsét alatt.

143 Az eredetiben: *confectas*.

144 A László név ellenére feltehetően nem V. Lászlóról, hanem II. Ulászló királyról van szó, akit László néven koronáztak királlyá, és 1490 végéig okleveleit is e néven bocsátotta ki. A 16. századi magyar és latin nyelvű történetírás is László névvel illette.

145 Az eredetiben: *idiomatae*.

146 Előtte kihúzva: *Unga*.

147 Az eredetiben: *conscripto*.

148 Feltehetően az 1513. febr. 28-án kelt királyi jog-adományt (12. sz. regeszta) követően elrendelt iktatásról van szó.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 29 2021.01.19. 15:46:02

4. Quarto[149] litterae adiudicatoriae Budae,[150] vigesimo sexto die octavarum festi Beati Michaelis archangeli anno 1511.[151]

5. Quinto reportatio executionis.

6. Sexto litterae executionales capituli[152] de Chorna anno 1511 super ammonitione peracta.[153]

7. Septimo litterae inquisitionis et exequutionis.

8–9. Octavo binae[154] litterae prorogatoriae ac simul ob non comparitionem dominae relictae ac filii[155] adiudicatoriae.

10. Nono prorogatoriae inter partes.

(197v) **11.** Decimo Ludovici regis anno Domini 1516 Georgio Trenka sonantes,[156] ne quid praecipitanter[157] agat, atque cum omnibus viribus suis termino sibi praefixo coram maiestate sua regia compareat.

12. Undecimo Vladislai Budae, feria secunda post Oculi anno Domini 1513[158] super collatione iuris regii.

13. Duodecimo Ambrosii Sarkan sub suo sigillo Budae, in festo Dorotheae anno Domini 1513[159] super missione gentium pro recuperatione castri Lanthtser.

14. Decimo tertio Ludovici regis feria quinta ante Matthiae apostoli 1517[160] assecuratoriae.

15. Decimo quarto Ioannis Viczey de Lossoncz[161] recognitionales eos tempore exequutionis in castrum non fuisse inmissos, anno Domini 1516.

16. Decimo quinto Ludovici Budae, feria quinta post Viti et Modesti martyrum anno 1518[162] de compromendo conatu diffidentiarum.

17. Decimo sexto Emerici de Peren Budae, in festo Urbani papae 1517[163] evocatoriae pro Georgio Trnka contra dominam relictam Waysprockh,[164] quod tempore exequutionis hos et illos turbaverit, ut absque ulteriori prorogationis confidentia

---

149 Előtte kihúzva egy szó kezdete.
150 Az oklevélben mindenhol *Bwdae* formában, a továbbiakban jegyzetelés nélkül javítom.
151 1511. okt. 31. – A király részére kibocsátott bírói intézkedés végrehajtására decemberben kerülhetett sor, lásd Ulászló király 1512. jan. 3-i levelét Sopronhoz (Sopron I/6. 268–269.).
152 Helyesen: *conventus*.
153 Vö. 22. sz. regeszta.
154 Az eredetiben: *bine*.
155 Weispriacher Ulrik özvegye és fia.
156 Sc. *litterae* vel *praeceptoriae*.
157 Az eredetiben: *praecipanter*.
158 1513. febr. 28.
159 1513. febr. 6.
160 1517. febr. 19.
161 Vicai János az 1520-as években soproni (rábaközi) alispán volt, lásd Arch. 1458–1526. II. 237–238. A *Lossoncz* településnév helyett Lózs értendő.
162 1518. jún. 17.
163 1517. máj. 25.
164 Az eredetiben: *Wayprockh*.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 30 2021.01.19. 15:46:02

tricesimo secundo die a die exhibitionis praesentium, ubicunque Deo duce constitutus fuerit, personaliter compareat.

18–19. Decimo septimo binae Wladislai Budae, feria quarta post Conceptionis Mariae 1511[165] pro Georgio Trnka ad cives Sopronienses protectionales.[166]

20. Decimo octavo Ludovici Budae, sabbatho ante Nativitatis Ioannis baptistae 1517,[167] ubi opera regia pro eliberatione Ioannis Groff famuli Georgii Trnka.

21. Decimo nono Ludovici feria tertia post Urbani 1516 Budae[168] hortatoriae super compassione habenda cum civibus Soproniensibus.[169]

22. Vigesimo Vladislai Budae, in festo Sophiae 1511[170] adiudicatoriae pro sua maiestate contra relictam Ulrici[171] Weyssperger.

23. Vigesimo primo attestatoriae[172] sub tribus sigillis comitum comitatus Soproniensis super fassione Nicolai Fabri serarii in civitate Soproniensi in vinculis per Georgium Trnka detenti.[173]

24. Vigesimo secundo Vladislai[174] requisitoriae ad capitulum Posoniense.

25. Vigesimo tertio[175] attestatoriae[176] civium Soproniensium[177] super fassione Nicolai seri fabri.[178]

26. Vigesimo quarto Ludovici Budae, feria sexta ante Gregorii 1519[179] de captione relictae Wayssproch.[180]

---

165 1511. dec. 10.

166 Vö. a soproniak 1511. dec. 1-jei kérvényét Ulászló királyhoz, illetve az uralkodó dec. 24-i válaszát rá, amelyben említi, hogy írt Trenkának (Sopron I/6. 265–268.).

167 1517. jún. 20.

168 1517. máj. 27.

169 A parancslevél másolata megtalálható Sopron város levéltárában: Sopron I/6. 334. (= DF 204210.). Ebben a király kéri Trenka György soproni városkapitányt, hogy vegye figyelembe a soproniak szegénységét és mérsékelje ez évi rendes cenzusukat. Vö. Sopron I/6. 336–337.

170 1511. máj. 15.

171 Az eredetiben: *Urlici*.

172 Az eredetiben: *attestoriae*.

173 Az itt szereplő lakatos azonos azzal a Schmidt Miklós nevű soproni polgárral, akinek a soproni szolgabírák előtt tett vallomását Trenka 1516. okt. 14-én elkérte a soproniaktól (Sopron I/6. 339–340.). A király azzal vádolta, hogy megölte adószedőjét (uo. 340.). Teljes nevére lásd Miksa császár 1517. évi oklevelét (uo. 355.).

174 Előtte kihúzva: *Ladislai*.

175 Tollban maradt.

176 Az eredetiben: *attestoriae*.

177 Az eredetiben: *Soporoniensium*.

178 Schmidt Miklósra lásd a 23. sz. regesztához írottakat.

179 1519. márc. 11.

180 Egy évekkel későbbi forrás szerint Trenka György nem sokkal Miksa császár 1519. jan. 21-i halála után Bécs és Bécsújhely között elfogta ellenfelét, Weispriach Ulrik özvegyét egy fiával és két leányával, Vöröskő várába szállíttatta őket, ahonnan csak három év múlva szabadultak (Sopron II/6. 356–357., Csermelyi, 2013. 483.). E bejegyzés alapján az eseményre 1519 februárjában kerülhetett sor.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 31 2021.01.19. 15:46:02

27. Vigesimo quinto eiusdem Budae, in festo Conceptionis 1518[181] super remissione civitatis Soproniensis.[182]

28. Vigesimo[183] sexto Vladislai Budae, Circumcisionis Domini 1516[184] praeceptoriae ad cives Sopronienses, ut ea, quibus Georgio Trnka obligantur, prestent.

29. Vigesimo septimo Vladislai Budae, feria quarta ante Georgii martyris 1512[185] responsio ad suplicationes.

30. Vigesimo octavo Vladislai Budae, feria sexta post Corporis Christi 1512[186] relatio[187] ad[188] supplicationem.

31. Vigesimo nono Vladislai in curia Wissegradiensi, feria tertia[189] post *(198r)* Ascensionis 1512[190] de capiendo quodam diffidatore Janowsky.[191]

32. Tricesimo Ambrosii Sarkan super expugnatione castri Lanser[192] gentium missione.[193]

33. Tricesimo primo Ludovici Budae, in vigilia Nativitatis 1516[194] super statutione in diffidatoriis.

34–35. Tricesimo secundo Ludovici Budae, feria sexta post Elizabeth 1517[195] responsio Georgio Trnka facta, ibidem charta intercessoria eiusdem domini Ludovici ad imperatorem Maximilianum pro Georgio Trnka.[196]

---

[181] 1518. dec. 8.

[182] Lajos király másnap, dec. 9-én megparancsolta Sopronnak, hogy ezentúl csak neki, illetve kincstartójának engedelmeskedjen, mivel a bácsi országgyűlés határozata értelmében felszólította Trenka Györgyöt a város visszaadására, aki ezt „facere difficultavit" (Sopron I/6. 377.). Az itt említett levelet a király Trenkának küldhette a város átadásával kapcsolatban. Lásd még a 47. számú regesztát.

[183] Előtte kihúzva: *Viseg*.

[184] 1516. jan. 1.

[185] 1512. ápr. 21.

[186] 1512. jún. 11.

[187] *relationem*-ből javítva.

[188] Sor fölötti beszúrás.

[189] *feria tertia* helyett az eredetiben *fertia* áll.

[190] Az utolsó számjegy javított, az 1512. évi keltezés ugyanakkor bizonyos, mivel ekkoriban a király valóban Visegrádon tartózkodott (DL 22306.). – 1512. máj. 25.

[191] Vö. Ulászló király 1512. júl. 7-i levelét, amelyben Weispriachné bűnéül rója fel a *diffidator* Janovsky Lánzsérba való beengedését (Sopron I/6. 276.).

[192] Az eredetiben: *Nanser*.

[193] A levél feltehetően 1512-re keltezhető, vö. a 40. regesztával. A lánzséri ostrom előkészületeire lásd Csermelyi, 2013. 476–479.

[194] 1516. dec. 24.

[195] 1517. nov. 20.

[196] Mivel Trenka György 1509 előtt, de 1506-ban bizonyosan Miksa király, majd császár szolgálatában állt, és már Ulászló király is közbenjárt Miksánál, hogy fizesse ki tartozását Trenkának (lásd dátum nélkül, formuláskönyvben fennmaradt levelét: DF 282621., 421., 785. fk.), itt talán mégis a Lánzsér vár ügyében ekkoriban zajló per során írt a magyar király a császárnak, aki talán e kérés hatására utasította a kőszegi várnagyot, hogy közvetítsen a peres felek között (Sopron I/6. 366.).

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 32 2021.01.19. 15:46:02

36–37. Tricesimo tertio binae Hanz Corvinus etc. w Warazine[197] o bosem tele[198] 1499[199] Bohemice.[200]

38. Tricesimo quarto Beatrix[201] contoralis Ioannis Corvini[202] Oppaviae,[203] Lipthowiae ducis Byhigii, sabbatho post Iacobi 1499[204] super resignatione officii ducatus Opawiensis per Georgium Trnka tenti.

39. Tricesimo quinto Ludovici feria quarta post Undecim millium virginum Budae, 1516[205] prorogatoriae.[206]

40. Tricesimo sexto Vladislai Budae, Palmarum 1512,[207] ut aliquantisper ab obsidione castri Landtser abstineat.[208]

41. Tricesimo septimo attestatoriae ratione diffamationis contra relictam.[209]

42. Tricesimo octavo Ioannis Corvini[210] Zagrabiae,[211] in festo Mariae de Nive 1499[212] expeditoriae pro Gywriskoni.[213]

43. Tricesimo nono Ludovici Budae, feria[214] tertia maioris hebdomadae 1520[215] Ioanni Mraxus de Mosko[216] super protestatione quadam.

---

[197] Helyesen bizonyára *Warazdine* (Varasd, Varasd megye).

[198] Az eredetiben egybeírt szó bizonyára *o božem těle*-ként értelmezendő, ami az Úrnapja latin nevének szó szerinti fordítása.

[199] 1499. máj. 30.

[200] Trenka György 1494-től Corvin János herceg sziléziai hercegségének, Troppaunak (Opava) volt a kapitánya. A jegyzékben négy 1499. évi regeszta (36–38., 42., 44. sz.) vonatkozik a hercegség ügyeire és az annak éléről való távozására. Útja Sziléziából a lengyel királyi udvarba vezetett (lásd a bevezetőt).

[201] Helyesebben: *Beatricis* (Frangepán Beatrix, Corvin János herceg felesége).

[202] Az eredetiben: *Corviny*. Előtte kihúzva ugyanez rontva.

[203] Az eredetiben: *Oppavii*.

[204] 1499. júl. 27.

[205] 1516. okt. 22.

[206] A Trenka György és Weispriachné közötti, Budán, a Mihály-napi nyolcadra kitűzött per (Sopron I/6 340.) tárgyalásának elhalasztásáról van szó. A per feltehetően 1513-tól, Lánzsér Trenkának adományozása (12. sz. regeszta) óta zajlott, 1515 elején az ülésre a soproniak küldötteit is meghívták (Sopron I/6. 312.).

[207] 1512. ápr. 4.

[208] Lánzsér ostromának előkészületeire lásd Csermelyi, 2013. 476–479.

[209] Weispriach Ulrik özvegye.

[210] Az eredetiben: *Corviny*.

[211] Az eredetiben: *Zagrabii*.

[212] Előtte kihúzva: *15.* – 1499. aug. 5.

[213] Az eredetiben: *Grywsriskoni*. Előtte kihúzva: *Iuris*.

[214] Az eredetiben: *fertia*.

[215] 1520. ápr. 3.

[216] Jan Mrakeš z Noskova. Az 1490-es években Lánzsér vára zálogjogon a Mrakeš családot illette. Lásd Sopron I/6. 86., 101., 113., 115., Neumann, 2019. 114., 385., 421., DL 88978. Vö. a 64. számú kivonattal.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 33 2021.01.19. 15:46:02

44. Quadragesimo Ioannis Corvini[217] Varasdini,[218] Visitationis Mariae 1499[219] de capitaneatu ducatus[220] Soproniensis[221] et castro Gerecz.[222]

45. Quadragesimo primo Wladislai in Raczkewy, feria quarta ante Nativitatis Beati Ioannis baptistae 1512[223] de coercendis sibi adherentibus.[224]

46. Quadragesimo secundo Ludovici Budae, dominico ante Georgii 1520[225] compulsoriae ad Ladislaum Myzerysky[226] et missos Georgii Trnka de Wereskeo.

47. Quadragesimo tertio Ludovici Budae, sabatho post Luciae 1518[227] ad[228] manus thesaurarii resignatione civitatis Soproniensis.[229]

48. Quadragesimo quarto civium civitatis Soproniensis Circumcisionis Domini 1517[230] super fassione Vilhelmi et reliquorum.

49. Transsumptionalis capituli Scepusiensis tenorem litterarum quarundam super defalcatione decimarum possessionis Nagypalwgia[231] in se continens sub pendenti sigillo in pargameno.

Deinde etiam alias litteras sub tali regestro:[232]

50. Primo certificatorias capituli Posoniensis, quo anno Georgius Trnka obierit, in die Cinerum anno 1539.[233]

51. Secundo Ludovici Budae, Vincentii martyris 1518 de actionibus et insolentia relictae de Wayssproh.[234]

52. Ittem attestatoriae[235] capituli Posoniensis *(198v)* praetextu debiti sabbatho post Circumcisionis, anno eiusdem 1540.[236]

---

[217] Az eredetiben: *Calvini*.
[218] Az eredetiben: *Varasdiensis*.
[219] 1499. júl. 2.
[220] Az eredetiben: *ducatu*.
[221] Helyesen: *Oppaviensis*.
[222] Ma Hradec nad Moravicí (németül Grätz), az opavai hercegség legfontosabb vára (köszönöm Petr Kozák segítségét az azonosításban).
[223] 1512. jún. 23. – Vö. a király ugyancsak Ráckevéről, egy nappal korábban a soproniakhoz intézett levelével: Sopron I/6. 74.
[224] Előtte kihúzva rontott szó: *adher*.
[225] 1520. ápr. 22.
[226] Ladislav Meziřičký z Lomnice morva főúr. E család birtokolta az alsó-ausztriai Zistersdorfot közvetlenül Trenka Györgyöt követően (Schad'n, 1959. 15–16.).
[227] 1518. dec. 18.
[228] Előtte kihúzva: *super*.
[229] Lásd a 27. sz. regesztához írott magyarázatot. A kincstartó ekkor Várdai Pál volt (Arch. 1458–1526. I. 133.).
[230] 1517. jan. 1.
[231] A Liptó megyei Nagypalugya birtok, Trenka családjának ősi fészke.
[232] Az eredetiben: *restro*.
[233] 1539. febr. 19. (A pozsonyi káptalan 1539. évi bevallásokat tartalmazó V. és VI. kötete az oklevelet nem tartalmazza. Köszönöm Csiba Balázsnak, hogy kérésemre ezt ellenőrizte.)
[234] 1518. jan. 22.
[235] Az eredetiben: *attestoriae*.
[236] Előtte kihúzva: *15*. – 1540. jan. 3.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 34 2021.01.19. 15:46:02

53–54. Tertio binae Ferdinandi compulsoriae super fassionibus fiendis contra Sarkan.

55–56. Quarto attestatoriae binae capituli Scepusiensis super sex millibus florenorum in festo Sancti Hieronimi anno 1534[237] utraeque confectae.

57–61. Quinto eiusdem quinque attestatoriae[238] quarto die diei exequutionis praemissorum anno 1541 omnino confectae.

62. Sexto eiusdem ecclesiae Posoniensis[239] attestatoriae tertio die diei exequutionis 1541.

63. Item procuratoriae Ioannis Trnka regales[240] 1545.

64. Septimo transactionales inter Ioannem Trnka et Ioannem Wontheygkwycz, Nicolaum Prwsinarzky[241] ratione recuperationis debiti sub sigillis obligatoriis Georgii Marzky[242] super florenis bis mille et ducentis.

65. Octavo Sophie de Zablath relictae Ambrosii Sarkan super florenis novem millibus fassionales sub sigillo eiusdem in Eberhard, feria tertia post Exaudi anno 1539.[243]

66. Nono Francisci Batthiany sub sigillo eiusdem Viennae, sabbatho post Dorotheae 1539[244] ex parte debiti eiusdem de concreditione[245] pecuniae per Ambrosium Sarkan in marchionatu Morawiensi.[246]

67. Decimo litterae missiles Ioannis Cubowycz[247] dominae Sophiae de Zablath sonantes.

68. Undecimo litterae Ioannis et Francisci Sarkan Ferdinando imperatori sonantes de debito.[248]

---

[237] 1534. szept. 30.

[238] Az eredetiben: *attestoriae*.

[239] Ha az eiusdem nem tévedésből lett kitéve, a szó *Scepusiensis*-re javítandó.

[240] Az eredetiben: *regalis*.

[241] Mikuláš Prusinovský z Víckova, II. Lajos király uralkodása alatt királyi kamarás (1520: DF 226513–514.).

[242] Jiří Mrakeš z Noskova. Az 1490-es években e család birtokolta Lánzsért zálogjogon, vö. a 43. regesztához írottakkal, de Mrakeš azt az alsó-ausztriai Zistersdorfot is kezében tartotta, amelyet őutána Trenka birtokolt: Schad'n, 1959. 14.

[243] 1539. máj. 20. – Sárkány Ambrus 1522. évi végrendeletéből tudható, hogy ő volt Trenka végrendeletének végrehajtója és fia, János gyámja. Ennek révén 9500 forint készpénz és 500 forint értékű ruhanemű került a kezére (Kubinyi, 1994. 280.). Ebből Sárkány még 1522-ben elköltött további 500 forintot (DL 23689., lásd a bevezetőben a kérdés részletes tárgyalását). Az így előálló, itt említett 9000 forint ilyen módon jutott az özvegyhez Sárkány Mohácsnál bekövetkező 1526. aug. 29-i halála után.

[244] 1539. febr. 8.

[245] Az eredetiben: *conceditione*.

[246] Sárkány Ambrus 1520-tól volt birtokos Morvaországban, a bzeneci uradalomban, amelyet halála után testvérei örököltek (Pokluda, 1975. 270., vö. Kubinyi, 1994. 277.). A Battyányi Ferenc volt bán által kölcsönbe vett pénz és a morvaországi birtokok kapcsolata egyelőre nem ismert.

[247] Előtte kihúzva: *Pwrowycz*. – Azonos-e az itt szereplő személy a morva Jan z Kunoviccal, aki ugyancsak kapcsolatba hozható az alsó-ausztriai Zistersdorf ügyével (Schad'n, 1959. 15.), bizonytalan.

[248] Ákosházi Sárkány János és Ferenc, a néhai Ambrus országbíró testvérei 1538-ban kötelezték magukat, hogy kifizetik Trenka Jánosnak az Ambrus végrendelete alapján őt illető összeget, de erre akkor nem került sor (SNA HMBK Aut. prot. 975–976.). Az itt említett oklevél így leginkább az 1530-as évek végére keltezhető. Vö. feljebb a 65. sz. oklevéllel.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 35 2021.01.19. 15:46:02

69. Item fassionales Ioannis Cubowycz Bohemicae feria tertia in octava trium regum 1540[249] in Bohwnecz Zczernyna[250] super debito centum florenorum.

70. Item missiles variae et signaturae ac copiae quarundam suplicationum in utraque scatula.

De quibus[251] quidem praetactis litteris et litteralibus instrumentis idem fatens suo et fratrum suorum nominibus modo, quo praetactum est, sibi ad manus in specie traditis pariter et assignatis memoratum Georgium Kokay ipsiusque haeredes et posteritates universas quietos, expeditos et modis omnibus absolutos fecisset, reddidisset et reliquisset, imo fecit, reddidit et reliquit coram nobis harum nostrarum etc. Datum in festo Beati Thomae apostoli, anno Domini 1588.

---

[249] 1540. jan. 13.
[250] A szó bizonyára így értendő: z *Černína*.
[251] *De quibus* előtt kihúzva ugyanez kis kezdőbetűvel.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 36 2021.01.19. 15:46:02

Személy- és helynévmutató[252]

Alsópalást (Hont m., Plášťovce, SK) 1/34, 36
Alsótornóc (Nyitra m., Trnovec nad Váhom, SK) 1/18
Appony vár (Nyitra m., Oponice, SK) 1/12, 14
Apponyi Ambrus 1/bev.
Apponyi Anna (nagyapponyi), Palásthy Benedek felesége 1/bev., 1/18
Apponyi Benedek (nagyapponyi) 1/5, 15, 18
Apponyi János 1/4, 18, 22
Apponyi Miklós/Mikus, Péter fia (nagyapponyi) 1/9, 11
Apponyi Pál 1/bev.
Apponyi Péter 1/bev.
Apponyi Tamás, Péter fia (nagyapponyi) 1/9
Bars megye törvényszéke 1/bev.
Bátor Jakab (bátorfalvi) 1/28
Bátorfalva (Hont m., Bátorová, SK) 1/20
Bátori András országbíró 1/20
Bátori István országbíró 1/43
Bátori Miklós országbíró 1/18
Battyányi Ferenc 2/66
Beatrix lásd Frangepán Beatrix
Bécs (Wien, A) kelt. hely 2/66
bécsújhelyi Szentháromság-kolostor 2/1, 2
Bihács (Bihać, HR, ma BIH) kelt. hely 2/38
Bohwnecz Zczernyna 2/69
Bolyaky András nadányi jobbágy 1/22
Buda (Pilis m.) kelt. h. 1/2, 10, 16, 19, 33, 34, 36, 2/4, 13, 16, 17, 18–19, 20, 21, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 34–35, 39, 40, 43, 46, 47, 51
budai káptalan 1/35, 41
Corvin János herceg 2/36–37, 38, 42, 44; feleségét lásd Frangepán Beatrix
Cubowycz János 2/67, 69
Csalli Sugodi lásd Sugodi
csornai konvent 2/6
Dabasi Ferenc barsi jegyző 1/bev., vége
Dacsó cs. (keszihóci) 1/41
Dacsó cs. (nényei) 1/1
Dacsó Demeter (keszihóci) 1/34, 35
Dacsó Demeter (nényei) 1/43
Dacsó Domokos, Ermolaus fia 1/37
Dacsó Gáspár 1/24
Dacsó György (nényei) 1/28, 1/37
Dacsó István (nényei) 1/28, 43
Dacsó János (keszihóci) 1/35
Dacsó János fiai 1/26
Dacsó László (Demeter fia, keszihóci) 1/32
Dacsó László (keszihóci) 1/34, 36
Dacsó Lázár (keszihóci) 1/27, 32
Dacsó Lénárt (nényei) 1/28
Dacsó Mátyás, Péter fia 1/35
Dacsó Miklós 1/34
Dacsó Miklós, Ermolaus fia 1/37
Dacsó Orsolya (keszihóci), László leánya, Palásthy András felesége 1/32
Dacsó Péter 1/32
Dacsó Tamás 1/25
Dacsó Zsófia (keszihóci), Demeter leánya 1/34
Dacsófalva vagy Dacsónénye (Hont m., Nenince, SK) 1/24, 38–40
Dacsólám (Hont m., Horný Dačov Lom, SK) 1/38–40
Dacsópalojta (Hont m., Horné Plachtince, SK) 1/31
Dombo szántóföld (Rajcsány és Nadlány között, Nyitra m.) 1/11

[252] A településnevek feloldásában elsősorban *Engel Pál* kéziratos helységnévtárát használtam.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 37 2021.01.19. 15:46:02

Ebecki Miklós 1/37
Éberhard (Pozsony m., Malinovo, SK) kelt. hely 2/65
Ecseg (Külső-Szolnok m.) 1/17
Egyházasnénye (Hont m., Nenince, SK) 1/37
Egyházasnényei Benedek, Ermolaus fia 1/43
esztergomi káptalan 1/27
Etre cs. 1/17
Faber lásd Schmidt
Felsőpalást lásd Palást
Felsőrakonca (Hont m., Horné Rykynčice, SK) 1/3
Ferdinánd I. király 1/17, 2/53–54, 68
Frangepán Beatrix, Corvin János felesége 2/38
Garai Miklós nádor 1/1
garamszentbenedeki apát lásd János
garamszentbenedeki konvent 1/3, 23, 32, 43
Gerecz lásd Hradec
Gombai Domokos alországbíró 1/2
Gosztonyi Miklós 1/8, 15
Gosztonyi Miklósné Klára 1/7
Görcsönyi lásd Péc
Groff János, Trenka György embere 2/20
Gyűrűs István, Péter fia (egyházasnényei) 1/43
Gyűrűs Mátyás, Péter fia (egyházasnényei) 1/43
Gywrisko lásd Trenka
Haraszti Péterné Veronika 1/29
Hont megye törvényszéke 1/24, 25, 31
Hradec nad Moravicí (CZ) 2/44
János garamszentbenedeki apát 1/32
Janowsky 2/31
Kaplat (Nyitra m., Koplotovce, SK) kelt. hely 1/20
Kelenyen (Hont m., Kleňany, SK) 1/27, 28, 38–40
Kenderes (Heves m.) 1/17
Keszi(hóc) (Hont m., Kosihovce, SK) 1/1, 1/26, 27, 29, 33, 38–40
Keszihóci Dacsó lásd Dacsó (keszihóci)
Kiskereskény (Hont m., Malé Krškany, SK) 1/20
Kislám (Hont m., Dolný Dačov Lom, SK) 1/41
Kókai György (maconkai) 2/bev., 2/vége
Kóvár (Hont m., Koláre, SK) 1/6
Kóvári Ilona 1/6, 17
Kóvári Pál 1/16, 19
Kürtös-patak (Palojta, Hont m.) 1/31
Lajos II. király 1/16, 19, 36, 2/11, 14, 16, 20, 21, 26, 27, 33, 34–35, 39, 43, 46, 47, 51
Lám (Hont m., Dačov Lom, SK) 1/1, 27, 28
Lánzsér vár (Sopron m., Landsee, A) 2/bev., 13, 15, 32, 40
László V. király 2/2
Lehotka (Hont m., Szuhány körül) 1/25, 27, 35, 38–40
Litvarc (Hont m., Palást közelében) 1/42
Luka János (nényei) 1/28
Maconkai lásd Kókai
Mátyás király 2/1
Meziřičký z Lomnice, Ladislav 2/46
Miklós lakatos lásd Schmidt Miklós
Miksa I. császár 2/34–35
Miksa király 1/21
Morva őrgrófság 2/66
Mrakeš z Noskova, Jan 2/43
Mrakeš z Noskova, Jiří 2/64
Nadány (Nyitra m., Nedanovce, SK) 1/18, 22
Nadlány (Nyitra m., Nadlice, SK) 1/4, 11, 18
Nagyappony (Nyitra m., Oponice, SK) 1/18
Nagyapponyi cs. lásd Apponyi
Nagybáb (Nyitra m., Veľký Báb, SK) 1/18

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 38 2021.01.19. 15:46:02

Nagypalugya (Liptó m., Paludza, SK) 2/49
Nagypalugyai lásd Plathy
Nemcsény (Bars m., Nemčiňany, SK) 1/32, 43
Nénye (Hont m., Nenince, SK) 1/1
Nényei Luka cs. 1/26
Nyék (Hont m., Vinica, SK) kelt. hely 1/31
Nyitra (Nyitra m., Nitra, SK) 1/bev.
nyitrai káptalan 1/bev., 4, 8, 12, 13, 22
Opava (Cseho.) 2/44
Opavai hercegség (Szilézia) 2/38, 44
Őri János 1/13
Őri Miklós 1/13, 14
Őri Tamás 1/14
Palást (Hont m., Plášťovce, SK) 1/1, 3, 38–40
Palásthy cs. 1/38–40
Palásthy András 1/24, 25, 27, 29, 30, 33, 34, 35
Palásthy Andrásné 1/34; lásd még Dacsó Orsolya
Palásthy Anna, Benedek leánya 1/bev.
Palásthy Balázs (Tamás fia) 1/30
Palásthy Benedek I, András fia 1/24, 25, 32, 33, 34, 35
Palásthy Benedek II, Benedek I fia (keszihóci) 1/bev., 3, 4, 20, 21, 22, 23
Palásthy Benedek III, Benedek II fia 1/bev.
Palásthy Ferenc, András fia 1/33, 34
Palásthy György 1/3
Palásthy Skolasztika 1/35
Palojta (Hont m., Horné Plachtince, SK) 1/1, 27; lásd még Dacsópalojta, Simonfipalojta
Parlagi cs. 1/17
Patvaróc (Nyitra m., Potvorice, SK) 1/21
Patvaróci Mihály 1/21
Patvaróci Zsófia, Mihály leánya 1/20
Péc László, János fia (görcsönyi) 1/13
Perényi Imre nádor 2/17
Plathy Ferenc (nagypalugyai) 2/bev.
Pozsony (Pozsony m., Bratislava, SK) kh. 1/17, 21
pozsonyi káptalan 2/24, 50, 52, 62
Pribel (Hont m., Dolné és Horné Príbelce, SK) 1/2
Priklek (Hont m., Dolné Príbelce mellett, SK) 1/30
Prusinovský z Víckova, Mikuláš 2/64
Ráckeve (Csepel-sziget) kelt. hely 2/45
Rajcsány (Nyitra m., Rajčany, SK) 1/11
Rajcsányi Dénes (György fia) 1/11
Révai Ferenc turóci ispán, nádori helytartó 1/7, 15
sági konvent 1/26, 28, 29, 30, 32, 37, 38–40, 42, 44–54
Sarasd (Nyitra m.) 1/13
Sárkány cs. (ákosházi) 2/53–54
Sárkány Ambrus 2/13, 32, 65, 66
Sárkány Ambrus özvegye lásd Zábláti
Sárkány Ferenc 2/68
Sárkány János 2/68
Schmidt Miklós soproni lakatos 2/25, 27
Serkefölde (Nyitra m.) 1/14
Simonfipalojta (Hont m., Stredné Plachtince, SK) 1/31
Sipkó (Nyitra m., Šipkové, SK) 1/18
Sopron város 2/23, 27
soproni megyei törvényszék 2/23
soproni polgárok 2/18–19, 21, 25, 28, 48
Strázsa (Nyitra m., Stráže, SK) 1/18
Sugodi Imre (csalli) 1/41
Százd (Hont m., Sazdice, SK) 1/20
Szemeréd (Hont m., Horné Semerovce, SK) 1/20
Szentgyörgyi és Bazini Péter országbíró 1/34, 36
Szentkereszt kelt. hely 1/18
szepesi káptalan 2/49, 55–56, 57–61, 62
Szobi Mihály 1/41

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 39 2021.01.19. 15:46:02

Sztrice (Trencsén m., Ostratice, SK) kelt. hely 1/7, 15
Szuhány (Hont m., Sucháň, SK) 1/1, 27, 38–40
Szúnyog Imre 1/19
Szúnyogvár (Nyitra m.) 1/13
Tiszabő (Heves m.) 1/17, 19
Tőkésújfalu (Nyitra m., Klátova Nová Ves, SK) 1/7, 8
Tőkésújfalui lásd Újfalusi
Trenka György (nagypalugyai) 2/3, 11, 17, 18–19, 23, 28, 34–35, 38, 42, 46, 50
Trenka János, György fia (nagypalugyai) 2/63, 64
Turóci Benedek 1/9
Turóci Cecilia, Benedek leánya 1/9
*Ucza*palást (Hont m., Plášťovce, SK) 1/34
Újfalusi László (tőkésújfalui) 1/6, 7, 8
Újvári Gergely deák (palásti) 1/34
Újvári Kristóf, Gergely deák fia (palásti) 1/34
Újvári Margit, Gergely deák leánya (palásti) 1/34
Ulászló II. király 1/33, 34, 36, 2/1, 2, 3, 12, 18–19, 22, 24, 28, 29, 30, 31, 40, 45
Varasd kelt. hely 2/36–37, 44
Varbók (Hont m., Vrbovok, SK) 1/2
Várdai Pál kincstartó 2/47
Vas István 1/23
Vecse (Nyitra m., Veča, SK) 1/18
Vicai János (lózsi) 2/15
Vilmos 2/48
Visegrádi palota (Pilis m.) kelt. hely 2/31
Vöröskő (Pozsony m., Červený Kameň, SK) 2/46
Weispriach Ulrik fia 2/8–9
Weispriach Ulrikné 2/8–9, 17, 22, 26, 41, 51
Wontheygkwycz, Jan 2/64
Zábláti Zsófia, Sárkány Ambrus özvegye 2/65, 67
Zágráb (Zágráb m., Zagreb, HR) kelt. hely 2/42
zobori konvent 1/11
Zsigmond király 1/10, 14, 43

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 40 2021.01.19. 15:46:02

Rövidítések és irodalomjegyzék

ANB			Archív Nitrianského biskupstva (Nyitrai Püspökség Levéltára), Nitra (Nyitra)
	HMNK		Hodnoverné miesto Nitrianská kapitula (Nyitrai káptalan hiteleshelyi levéltára)
		Aut. prot.	Autentické protokoly (Hiteleshelyi jegyzőkönyvek)
ASB			Archív Spišského biskupstva (Szepesi Püspöki Levéltár), Spišské Podhradie (Szepesváralja)
	HMSK		Hodnoverné miesto Spišská kapitula (Szepesi káptalan hiteleshelyi levéltára)
		Aut. prot.	Autentické protokoly (Hiteleshelyi jegyzőkönyvek)
MNL	OL		Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára
	DL		Diplomatikai Levéltár
	DF		Diplomatikai Fényképgyűjtemény
ŠABY			Štátny archív v Žiline so sídlom v Bytči (Zsolnai Állami Levéltár biccsei fiókja)
SNA			Slovenský národný archív (Szlovák Nemzeti Levéltár), Bratislava (Pozsony)
	HMBK		Hodnoverné miesto Bratislavská kapitula (Pozsonyi káptalan hiteleshelyi levéltára)
		Aut. prot.	Autentické protokoly (Hiteleshelyi jegyzőkönyvek)
	HMTK		Hodnoverné miesto Turčianský konvent (Turóci konvent hiteleshelyi levéltára)
		Aut. prot.	Autentické protokoly (Hiteleshelyi jegyzőkönyvek)

*

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 41 2021.01.19. 15:46:02

Akta Aleksandra
1927 *Akta Aleksandra króla polskiego, wielkiego księcia litewskiego i t. d. (1501–1506).* Ed. Fryderyk Papée. Kraków, 1927. (Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia 19.)

Apponyi I.
1906 *A Pécz nemzetség Apponyi ágának az Apponyi grófok családi levéltárában őrizett oklevelei* I. *1241–1526,* Budapest, Franklin Társulat Nyomdája, 1906.

Arch. 1000–1301.
2011 Zsoldos Attila: *Magyarország világi archontológiája 1000–1301,* Budapest, História – MTA Történettudományi Intézete, 2011. (História Könyvtár – Kronológiák, Adattárak).

Arch. 1458–1526. I.
2016 C. Tóth Norbert – Horváth Richárd – Neumann Tibor – Pálosfalvi Tamás: *Magyarország világi archontológiája 1458–1526.* I. *Főpapok és bárók,* Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2016. (Magyar Történelmi Emlékek, Adattárak).

Arch. 1458–1526. II.
2017 C. Tóth Norbert – Horváth Richárd – Neumann Tibor – Pálosfalvi Tamás – W. Kovács András: *Magyarország világi archontológiája 1458–1526.* II. *Megyék,* Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2017. (Magyar Történelmi Emlékek, Adattárak).

ÁÚO VIII.
1870 *Árpádkori új okmánytár* VIII, közzéteszi Wenzel Gusztáv, Pest, MTA Történelmi Bizottmánya, 1870. (Monumenta Hungariae Historica, Diplomataria XIII.).

Bónis
1971 Bónis György: *A jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon,* Budapest, Akadémiai, 1971.

Borsa
1982 Borsa Iván: *A Magyar Országos Levéltár Mohács előtti gyűjteményei. 1882–1982,* In: *Levéltári Közlemények,* 53. (1982) 3–19.

Chromečka
2017 Vlastimil Chromečka: *Archontologie Opavského knížectví: Zemští a zeměpanští úředníci na Opavsku od roku 1318 do smti krále Ferdinanda I. (1564),* kéziratos értekezés, Opava, Slezská Univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, 2017.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 42 2021.01.19. 15:46:02

Csermelyi 2013 — Csermelyi József: *Weispriachné háborúja. Egy 16. század eleji Sopron megyei konfliktus eseményei és értékelése,* In: *Történelmi Szemle,* 55. (2013) 3. sz. 471–489.

Fekete Nagy 1941 — Fekete Nagy Antal: *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában.* IV. kötet. *Trencsén vármegye,* Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 1941.

Györffy III. 1987 — Györffy György: *Az Árpád-kori Magyarország történeti fölrajza,* III, Budapest, Akadémiai, 1987.

HO VII. 1880 — *Hazai Okmánytár* VII. Kiadják Ipolyi Arnold, Nagy Imre és Véghely Dezső. Budapest, 1880.

Hochedlinger–Krenn–Terzer 2018 — Michael Hochedlinger – Martin Krenn – Simon Peter Terzer: *Verzeichnis der Familienarchive und persönlichen Schriftennachlässe zur österreichischen Geschichte 1500–2000,* Veröffentlichungen der Kommission für Neuere Geschichte Österreichs Band 116. Böhlau, 2018.

Horváth 2004 — Horváth Richárd: *Újonnan előkerült középkori oklevélszövegek a győri Egyházmegyei Levéltárban (Tapasztalatok középkori forrásanyagunk lehetséges kiegészítése terén),* In: *Levéltári Szemle,* 54. (2004) 3. sz. 3–13.

Kubinyi 1994 — Kubinyi András: *Egy üzletelő és diplomata várúr Mohács előtt: Ákosházi Sárkány Ambrus,* In: *Gerő László 85. születésnapjára. Tanulmányok,* szerk. Pamer Nóra, Budapest, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, 1994. 263–291. (Művészettörténet – Műemlékvédelem 6.)

Lakatos 2020 — Lakatos Bálint: *A király diplomatái. Követek és követségek a Jagelló-korban (1490–1526),* II. rész. *Adattár,* In: *Történelmi Szemle,* 62. (2020) 1. sz. 281–362.

Majláth 1899 — Majláth Béla: *A turócz-divéki és nagy-palugyai Platthy család története 1260-tól 1526-ig,* In: *Turul,* 17. (1899) 49–57.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 43 2021.01.19. 15:46:02

Maksay
1990 *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén* I–II, szerk. és a bevezetőt írta Maksay Ferenc, Budapest, Akadémiai, 1990. (A Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 16.)

Matunák
1901 Matunák Mihály: *Korpona várkapitányai,* Korpona, 1901.

Neumann
2019 Neumann Tibor: *Registrum proventuum regni Hungariae. A Magyar Királyság kincstartójának számadáskönyve (1494–1495),* Budapest, MTA BTK Történettudományi Intézet, 2019. (Magyar Történelmi Emlékek, Okmánytárak).

Novák
2003 Novák Veronika: *Nyitra, Bars és Abaúj vármegyék tisztségviselői és oklevélkiadásuk 1526-ig,* In: *Szabolcs-Szatmár-Beregi Levéltári Évkönyv* 16. (2003) 29–55.

Palásthy oklt.
2001 Tóth Krisztina: *A Palásthy család levéltára 1256–1847,* Esztergom, Komárom-Esztergom Megyei Levéltár, 2001.

Palásthyak II.
1891 Palásthy Pál: *A Palásthyak.* II. kötet, Budapest, Hunyadi Mátyás Intézet, 1891.

Pokluda
1975 Zdeněk Pokluda: *Magyarországi nemesek földbirtoklása Cseh- és Morvaországban a XV–XX. században,* In: *Levéltári Közlemények,* 46. (1975) 235–276.

Schad'n
1959 Hans P. Schad'n: *Geschichte der Stadt Zistersdorf im Zeitalter der Reformation und des Dreissigjährigen Krieges, 1500–1650,* Horn, Ferdinand Berger, 1959.

Schönherr
1894 Schönherr Gyula: *Hunyadi Corvin János 1473–1504,* Budapest, Magyar Történelmi Társulat, 1894. (Magyar Történeti Életrajzok)

Sopron I/6.
1928 *Sopron szabad királyi város története* I. rész 6. kötet. *Oklevelek és levelek 1482-től 1520-ig,* közli Házi Jenő, Sopron, 1928.

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 44 2021.01.19. 15:46:02

Sopron II/6.
1943 *Sopron szabad királyi város története* II. rész 6. kötet. Pótkötet, közli Házi Jenő, Sopron, 1943.

Szluha
2000 Szluha Márton: *Liptó vármegye nemes családjai,* Budapest, Heraldika, 2000.

ZsO II/1.
1956 *Zsigmondkori okmánytár II. (1400–1410),* Első rész (1400–1406), összeállította Mályusz Elemér, Budapest, Akadémiai, 1956. (Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 3.)

LYMBUS_2020_KÖNYV.indb 45 2021.01.19. 15:46:02